

Flacăra

O primăvară a încercărilor, a luptei,
o primăvară în care oamenii dau din nou
măsura întregă a capacității lor de mobilizare și muncă,
a solidarității în clipele grele.

COLOANE PE DUNĂRE

UZINA ESTE
AȘA CUM
SÎNTEM NOI

unde sînt
clownii
de altădată?

O CIUDATĂ
AFACERE
STÎRNEȘTE VÎLVĂ
PE TREI
CONTINENTE

visul
unei nopți
de 1 aprilie

CHIMIA,
METALURGIA
ȘI POLUAREA

SURÎSUL
LUI NAGASAKI

În pagina 39,
«STAREA DE DERBI»
Un reportaj
de la meciul de fotbal
Universitatea Craiova—
Dinamo București

Alacăra
martor ocular

în județele țării
afectate de ninsoare și viscol

O PRIMĂVARĂ A ÎNCERCĂRILOR, A LUPTEI, O PRIMĂVARĂ ÎN CARE OAMENII DAU DIN NOU MĂSURA ÎNTREAGĂ A CAPACITĂȚII LOR DE MOBILIZARE ȘI MUNCĂ, A SOLIDARITĂȚII ÎN CLIPELE GRELE

Casele
«pleacă»,
pământul fuge.
oamenii merg,
nu stau
să plîngă.

La gîndul
că această casă
se va prăbuși, poate.
Suditu Ilie Vasile
și-o dărîmă
singur, prevăzător,
trist și demn.

BUZĂU
casele
pleacă
noaptea,
dar pămîntul
va răsări din nou

Primul capitol al cărții pe care Stan C. Jarcău o are în inimă și-n gînd se numește «Eforturi și sacrificii». Omul are 81 de ani, este din comuna Zărnești, județul Buzău, iar cartea se cheamă «Mărăști, Mărășești, Oituz».

L-am căutat pe el, pentru că atunci cînd casele pleacă noaptea, cînd totul alunecă, cînd îți fuge pămîntul de sub picioare, trebuie totuși să găsești un bărbat adevărat și să vorbești cu el. Un om care a văzut multe, care a suferit, a ris și a plîns, dar trăiește și nu moare nici atunci cînd aude expresia «munca de jos». I se pare probabil o expresie prefabricată. Pentru el nu există muncă de jos. Munca adevărată e totdeauna muncă, adică sus.

Am văzut pămînt crăpat, am văzut locuri unde înainte erau fîntîni, am văzut nu numai oameni cu ochii triști, ci și cîini deznădăjduiți, care nu lătrau. De ce și la cine? Casa doar plecase.

Stan C. Jarcău nu ne-a spus nici că a mai văzut așa ceva, nici că se apropie anul 2000 și nici că vom trece ușor printr-o asemenea încercare. Nu. A recunoscut acolo, în bățătura lui, că e greu și primejdios să-ți fugă casa noaptea, că nu e chiar așa de ușor ca acolo unde a fost casa să nu mai fie nimic.

Și totuși...
— Am văzut și am trăit lucruri și mai și. Nu nenorociri... Mai rău. Am făcut frontul și, împreună cu baba («stai și tu jos — îi zice — și atunci, doar atunci ea stă»), mă duc anual la Mărăști, Mărășești și Oituz, acolo unde am luptat. Și am învins atunci și rămînem și acum.

Omul poreclit «Stan Fix» ne-a spus multe, foarte multe. De pildă: trebuie să facem eforturi să-i depășim pe francezi... Sau: am medalia «Bărbăție și credință» și merg gratuit cu cefereurile.

Am văzut oameni plecați din casele lor după ce le-au plecat casele, oameni care s-au mutat la rude, prieteni sau la nași pur și simplu. Poate că au vrut să pună fruntea în pămînt, dar pămîntul era crăpat și fugea. Dar acești oameni trăiesc, muncesc, se strămută și nu mor. Li se aduc

alimente, apă minerală, le mănîncă și o beau și știu și singuri că viața merge înainte, chiar dacă ADAS-ul nu apăruse încă.

Pe primarul comunei Mihăilești, Ionescu N. Constantin, l-am scos noi din pantofi. Și-a luat cizmele și a plecat cu barca acolo unde, pînă mai acum cîteva zile, era izlazul comunei. Drăgan Iacovache, de 63 de ani, îmi spune: «Eu barcă pînă acum n-am mai văzut și n-a văzut nici tătucu!». Spunea asta în barcă, lîngă noi; alături trecea barca cu

Comuna Mihăilești.
O prezență ciudată aici:
barca cu numărul 23,
și nu ne aflăm
la cunoscuta milă din deltă.
Clădirea din imagine
adăpostește cazanul de țuică.

Așa se face un drum drept

◀ Alunecă pământul sub roți: se merge cu bicicleta doar în virtutea tradiției.

BRĂILA

sîmbătă seara, duminică dimineața, în lunca inundată a siretului

La Brăila ajungem pe lumină. Peronul se populează brusc cu o lume febrilă, megafoanele anunță plecarea mai departe a trenului, puhoaietele de oameni se strîng, se adună, se subțiază, curg prin ușă spre piață, unde se văd deja autobuze cu ciorchini pe scări, plecînd unul după altul. E soare, cald și mult, enorm de mult, praf, iar noi întrebăm despre inundații.

O cunoștință recentă nu știe nimic.

Sper, absurd, ca în ziarul «Scînteia» să se fi strecurat o greșală: județul Brăila să fi fost amintit dintr-o eroare tipografică printre cele afectate de inundații.

Echipa de filmare de la «Dincolo de nisipuri», pe care o întîlnim în holul hotelului, nu știe mai mult.

La Comisia județeană de apărare împotriva inundațiilor ajungem spre seară. Primele știri: în realitate nu e vorba de 120 000 de hectare inundate, ci numai de 62 000. Rîurile nu prezintă, deocamdată, nici un pericol. Apa provine din exces de umiditate și din pricina topirii bruște a zăpezilor. Cîmpia Brăilei, cea mai plată din țară, are o rețea hidrolo-

gică săracă. Solul nu permite infiltrația apei pe orizontală, ci numai pe verticală. Pămîntul este deja saturat de apa de la precipitațiile abundente din toamnă. În aceste condiții zăpada topită rămîne pe cîmp. Puținătatea rîurilor îngreunează evacuarea. Punctele de pericol maxim alternează de la o zi la alta, citeodată de la oră la oră. Cad poduri, șosele amenințate de surprare, crescătorii de animale în pericol de a fi cuprinse de apă, ulițe și case sub volbură. Nu lipsesc unele apeluri panicarde: «Avem nevoie de bărci de salvare. Trimiteți mașini amfibii. Aruncați șoselele în aer, în caz contrar satul va dispărea...» Unde apa n-a pătruns decît în cantitate mică, alt exces, un soi insolit de auto-liniștire: «N-avem noi grija asta, vine armata și se descurcă...» În cele mai multe cazuri însă nu e timp nici de apeluri panicarde, nici de reflecții docte, apa se năpustește din toate părțile, lucrările preventive sînt date peste cap de furia viiturilor. Acțiunea, solidaritatea și inițiativa devin acte spontane de apărare.

Sîmbătă seara comandamentul din satul Cuza-Vodă raportează «situație calmă». Sătenii renunță la veghe: urmează o zi grea. Noaptea, satul este trezit de vuietul ca «de tractoare la lucru» al undei de apă năvălind de pe cîmp, strecurîndu-se în pivnițe, hambare, grajduri, cotețe, ocupînd ulițele, bătînd în pereți și garduri, amenințînd ferestrele. Munca de salvare a animalelor, de intrajutorare a celor foarte grav loviți durează pînă dimineața. Pagubele au fost reduse la minimum. Deocamdată. Multe case sînt inconjurate de ape. Cît timp va putea rezista mușcăturii umede temelia? Pe cîmp, nu toate zăpezile s-au topit. Căldura care a început

▶ Lucrările de îndiguire împotriva apei încep din apă.

numărul 23 și orice fel de apropiere între mila 23 din deltă și o comună din județul Buzău trebuie exclusă!

Părea a fi totuși o mare. Dar vorba unei bătrîne: marea nu intră-n casă la oameni.

La rame, moral și primar sută la sută, Ionescu N. Constantin visiește bine și suplu. N-a făcut armata la marină și nici canotaj la clubul «Metalul», să zicem și noi așa. «Dar mare lucru să visiești nici nu e. Prinzi totul repede».

Și cazanul de țuică e acum inundat. De apă rea, turbure, nu obișnuita apă care se bea dimineața, după ce ai băut țuică.

Și tot din cauza apei, în comună s-a născut o nouă tandrețe: iei o vecină, o cumătră, că ești bărbat doar, și o duci pe brațe pînă dincolo. Jos e apă și femeia trebuie ajutată și ocrotită. ...Ajungem la «debarcaderul» pe care nu și-l doreau oamenii, după ce am văzut case pline ochi de apă, cu pereți pe care mai stăteau doar pozele de la trecutele nunți și cite o jumătate din calendarele agricole pe anul în curs.

Trece, cu bicicleta în mînă, Anghel P. Nicolae, factor poștal, și duce ziare. Ugele cu barca. Află și sătenii din presa centrală și județeană ce li s-a întîmplat și că totul va fi în regulă.

Primarul ne asigură că vor începe însămintatul și că apa, oricît ar fi ea de apă, se duce dacă nu te pierzi cu firea. Și oamenii, deși nu sînt veseli — nici n-ar avea de ce! — nu se pierd cu firea.

La Buzău, capitala județului, e soare, iar la Comitetul județean de partid inginerul Done dă date despre «cît s-a scos din apă, cît s-a excavat, cite case au fost ajutate» și o face clar, calm și sigur că din nou în Buzău va fi bine, și că pămîntul, căci despre el e vorba în aceste zile, aici, pămîntul va răsări din nou, din ape.

Eugen SECELEANU

Învîgătoarea muncă

CÎMPIA BRĂILEI ÎN MARTIE 1973

anunță ploaie. Prin apropiere nu-i nici un râu în care apa să fie evacuată.

Comisia înregistrează caz după caz.

DUMINICĂ DIMINEAȚA

Primul popas — cotul Buzăului, lângă satul Latinu. Ne însoțesc Panait Gheorghiu, șeful corpului de control de la Consiliul popular județean, și Nicolae Costin, secretarul Comisiei județene de apărare împotriva inundațiilor. Omul însărcinat cu paza râului informează despre scăderea nivelului apei cu opt centimetri.

Scăderile de nivel din cursul nopții sînt normale. Dezghețul este neînsemnat. Cu toate astea Siretul a crescut îngrijorător. Pînă la «cota de atenție» nu mai sînt decît foarte puțini centimetri.

Șoseaua devine neîncăpătoare. Comuna Măxineni este în pericol. Apa bate-n coastă încă din timpul nopții. În sate n-a mai rămas nimeni. Șiruri nesfîrșite de copii, femei, bărbați, bătrîni se întind pînă dincolo de zona noastră de vizibilitate. Pe șosea, grupuri compacte continuă să sosească. Se lucrează la digul de apărare. Apa a fost blocată în șosea. Dacă nu va avea forța de a o depăși, va năvăli în comună; primarul se află undeva pe cîmp. Abia spre prînz, va realiza amploarea acțiunii și va telefona la comisie: «Veniți să vedeți cum se muncește la noi sau trimiteți un ziarist...» «De unde? se miră ofițerul de serviciu. Dar aproape, doi reporteri de la Flacăra sînt în zona dumitale...» «Bine, se decide brusc primarul, mă duc să-i caut...» Nu ne-a găsit, și pe această cale îi transmitem omagiile noastre. La întoarcerea noastră, peste cîteva ore, comuna era blindată cu o serpentină de pămînt lungă de cîteva kilometri.

Apa a găsit forța de a trece șoseaua înaltă de peste doi metri.

De partea cealaltă, în malul surpat, s-au format cataracte. Din șosea ies aburi. Pămîntul răsuflă înăbușit de sub ape. Pe o întindere de mii de hectare, în dimineața albicioasă,

apele se îngemănează cu cerul într-o piclă deasă, albă de aburi. Pe întinderea de ape strălucitoare, pe o rază de cîteva kilometri, nici un reper. Nu există maluri. Linia pierdută în ceață a orizontului desparte o mare necuprinsă de o altă mare, poate la fel de întinsă. Planctonuri de zăpadă navighează buimace fără nici o țintă. Lîngă șosea, la malul înalt, ochiul galben al apei pare de o încremenire stranie. Atîta posibilă viață aducătoare de moarte înfioară. Privite de aproape, undele nămolose își pierd strălucirea. Zac în neființă, imbuigate. Peste cîteva timp vor începe să miroase... Cu aceeași indolență trufașă stăpînesc curțile și ulițele din Gulianca.

Cele vechi, fiindcă noi suvoaie, dinspre cîmp, dau năvală, giuglie cu sațietate printre ulucii gardurilor și se duc mai departe în alt cîmp. Pe spinarea lor lucioasă își fac de joacă rațele și pescărușii, sub supravegherea lacomă a uliilor.

Localnicii se întorc de la țîrg. În căruțe — purceluși de lapte, păsări, viței și vițelușe. «Cit o să dureze puhoaiete?» Țîrgul din Măicănești a fost cam pustiu astăzi. Oamenii sînt ocupați cu muncile de îndiguire. Ce-i de făcut în viitor? «Așteptăm. Atîta apă n-am mai pomenit nici la inundațiile din '70. Or trece și astea. Cu semănăturile o să fie mai greu. Chiar de va fi timp frumos, mai devreme de o lună nu se va putea începe nimic. Numai să reziste casele. Apa a pătruns în pivnițe. Pe cîmp mai e zăpadă netopită. De n-ar da ploile!...»

Dincolo de linia orizontului, în marea bănuită se află comuna Salcia-Tudor, satele Ariciu și Cuza-Vodă.

Plutim pe un drum bătut de ape. De o parte și de alta, necuprinsul bălților din care răsar păduri de coceni rămași de la inundațiile din toamnă. Ne încrucișăm cu alte mașini, mașini grele, cu dublu diferențial. Discutăm cu activiști, ingineri, secretari de partid, organe de control ale diferitelor foruri interesate.

La casele din apropiere nu se poate ajunge decît cu animale de tracțiune. Apa este în scădere atît în Cuza-Vodă cît și în Ariciu. Pentru cît timp, nu se știe. Și apoi apa scade

într-o parte și crește în alta. Părăsește un sat și se oprește în altul. Orice încercare de a o dirija pare fantezistă. Atotcuprinzătoare, o oprești într-un loc și nenorocеști un altul. Primarul comunei, Constantin Șerban, a organizat echipe de salvare a bunurilor sătenilor. N-a fost ușor. Cei mai puțin amenințați băteau în retragere. A deschis gardurile și a zis: «Trebuie să salvăm comuna. Pe aici vor trece apele. Vă opuneți, rămîneți singuri!»

Au venit apele. În fața primejdiei neînțelegerile s-au topit în interesul general. Cîteva nopți n-a dormit nimeni în comună.

Cînd se vor retrage apele, continuă primarul, sîntem hotărîți să amenajăm prin muncă patriotică întreg sistemul de canale de evacuare a apelor. Cei de la Jirlău, năpăstuiți toamna trecută, și l-au făcut singuri, iar acum aproape că n-au bătaie de cap...

Prim-vicepreședintele Consiliului popular județean, prezent în aceste zile în toate punctele periclitare ale județului, ne spune că astfel de măsuri au fost stabilite încă de anul trecut. E drept, atunci nu se bănuia o asemenea amploare a calamității și obiectivele au vizat o întindere mai mică.

O SPĂRTURĂ ÎN DIGUL SIRETULUI

Imensitatea de ape cuprinse între Latinu și Olăneasca, pe zeci de mii de hectare, are un singur deșeu — Siretul, și un singur punct de scurgere — sistemul de aspersoare de lîngă Latinu. Digul construit întru domesticirea râului și apărarea culturilor se împotrivesc acum menirii sale primordiale. A fost spart chiar lîngă stația de pompare. Eliberată, marea de ape de ploaie se prăvălește zgomotoasă în albia Siretului, ascuns în spatele perdelelor de protecție. Pericolul n-a fost îndepărtat. O inundare a râului ar transforma spărtura în supapă de ieșire a debitelor excesive ale acestuia. Iar confruntarea apelor ar putea fi catastrofală pentru întreaga zonă pe care brăilenii o numesc Lunca Siretului. De o parte a digului, apele din cîmp se adună la poale și cresc în virtutea dreptului lor la scurge-

cînd a plecat din locul lui gorganul de la valea mare

Spune Baraghin, bătrînul: «Toate rănile se vindecă, în afară de rănile pămîntului». Gorganul de la Valea Mare-Podgoria, județul Argeș, a crăpat ca un bostan căzut în drum din căruță. «Era noapte, — spune Baraghin, tînărul —, pe la miezul nopții am simțit că bate vîntul în casă. Ne înveleam și nu ne dam seama de ce. Pe urmă am văzut stelele prin pereți. Mi-am luat nevasta și copilul și i-am mutat la tata, că nu stă departe... S-a rupt casa de la temelie pînă la coamă. S-a rupt și pămîntul pe bățatură».

Gorganul, bornă de hotar — de aci începe satul cu vetrele, de aici colinele cu podgorii. Sfinx la marginea cătunului, care îi încerca pe oameni de înțelepciune: ai bătut coasa, ai adăpat vitele, ai lăsat mîncare copiilor, ai stins focul, ai închis porțile — îi întreba pe vălenari cînd treceau dimineața prin umbra lui. Spune Lache Grădinaru: «Cînd vedeam că nu-mi aduc aminte de ceva ori sînt într-o în-cercătură, mă uitam la Gorgan și mi se limpezeau gîndurile».

Ciutura se lasă în puț cu lanțul și se scoate pe jumătate goală; lumina nu mai are loc printre ghizdurile care s-au hîrnit unul peste altul, iar cumpăna fîntinii a încremenit ca un semn de întrebare. Spune bătrîna Dumitra Bărăitaru: «De 70 de ani stau sub poalele Gorganului, iar Gorganul a stat la locul lui» Casa Vioricăi Bărăitaru și casa lui Dumitru Bărăitaru s-au culcat ușurel pe spate, așezîndu-se cuminți, cu ochii ferestrelor spre crugul cerului. Gardul din fundul grădinilor a fost adus peste celălalt gard de la gura grădinilor. Merii, și perișii, și prunii au alunecat în picioare, înghesuindu-se unii în alții, cu rădăcinile înclinate, cu crengile amestecate. Vor înflori și vor rodi. «O prună și o pară, o pară și o mară». «Șapte copii am, toți mari, cu case și la casele lor — spune Tudor Baraghin. Pe el, pe Dumitru, îl lovi năpasta». O casă frumoasă, să se întoarcă după soare, avea Dumitru Roman. Nouă. Dușumeaua mirosea a rășină proaspătă... Bagi pumnul prin pereți. «Am venit aici după ce am ieșit la pensie — spune

Casa memorială «Liviu Rebreanu», singura pe care mișcarea Gorganului n-a putut-o clinti.

María Cociu. Aveam eu un loc de la mama și am venit din București să ne facem aici un adăpost pentru bătrînețe».

Toate curțile de pe această uliță sînt pline cu ghiociei de grădină, cu zambile și cu narcise. Pogoane de ghiociei, de zambile, de narcise pe sub coroanele pomilor, pe sub streșinile caselor. Un șir de stîlpi de gard culcați la pămînt, ca o grupă de soldați mitraliați pe cînd se deplasa în flanc indian: picioare la cap — cap la picioare, picioare la cap — cap la picioare...

Gorganul tot, secerat la rădăcină, a ingenuncheat la marginea satului.

A ingenuncheat în pragul casei lui Liviu Rebreanu, singura casă pe toată ulița care nu s-a spart, care nu a căzut. Odaia în care a fost scrisă «Răscoala»: în stînga biroului la care lucra — o fereastră. Dîncolo de fereastră — Gorganul... Dacă nu a murit atunci cînd mureau pe el privirile scriitorului, cum să mai moară?

«Pe Dumitru îl lovi năpasta. Dar nu ne dăm noi», spune Baraghin, bătrînul. Inginerul Vrabiescu, de la Comandamentul de prevenire și combatere a inundațiilor, se apleacă și azi, ca și ieri, ca și alaltăieri, asupra rănii pămîntului. Purta de pămînt, ca de apă, au curs la vale zambilele și narcisele. Au curs ghiociei. Ai lui Baraghin desfac țigla cu țigla, cărămidă cu cărămidă, casa lui Dumitru, cu grijă să nu se spargă nimic, și le pun alături, pentru casă nouă. Alte trei familii sînt evacuate, dar stăpînii caselor le dau fircoale. «Și ce o să faceți?» «O să ne facem altele». Clar. Demn.

Spune bătrînul Baraghin: «O să-și facă ei altele, dar mai important este să oprim Gorganul. O familie care a plecat poate să vină înapoi, o casă dărîmată poate să fie zidită, dar un deal care s-a urnit nu poți să-l mai întorci». Inginerul Vrabiescu măsoară fisurile cu centimetrul, cum măsoară strungarii cu șublerul. «Alunecarea a încetat, anunță el. De ieri Gorganul stă pe loc». «Pentru cît timp?».

(Continuare în pag. 8)

La crescătoria de vite din Salcia nu se ajunge decît călare.

O casă frumoasă a avut Dumitru Baraghin dar la miezul nopții a crăpat.

Inginerul Vrabiescu măsoară fisurile.

Alacara
martor ocular

re; de partea cealaltă Siretul bolborosește amenințător din cotele sale în creștere. Locuitorii privesc cu îngrijorare la această cumpănă a apelor. O echipă de intervenție se află ziua și noaptea la fața locului. Cîțiva agenți hidrotehnici, un buldozer cu dantura de oțel sclipind în soare, o draglină rezemată în cupa de excavație, aspersoarele ca niște soldați de plumb rînduiți într-o cartușieră, saci de polietilenă cu pămînt...

În cît timp poate fi astupată spărtura în caz de primejdie? Răspunsul exact oferit de agenții hidro Ilie Ștefan și Băluță Ștefan este: «Într-o oră».

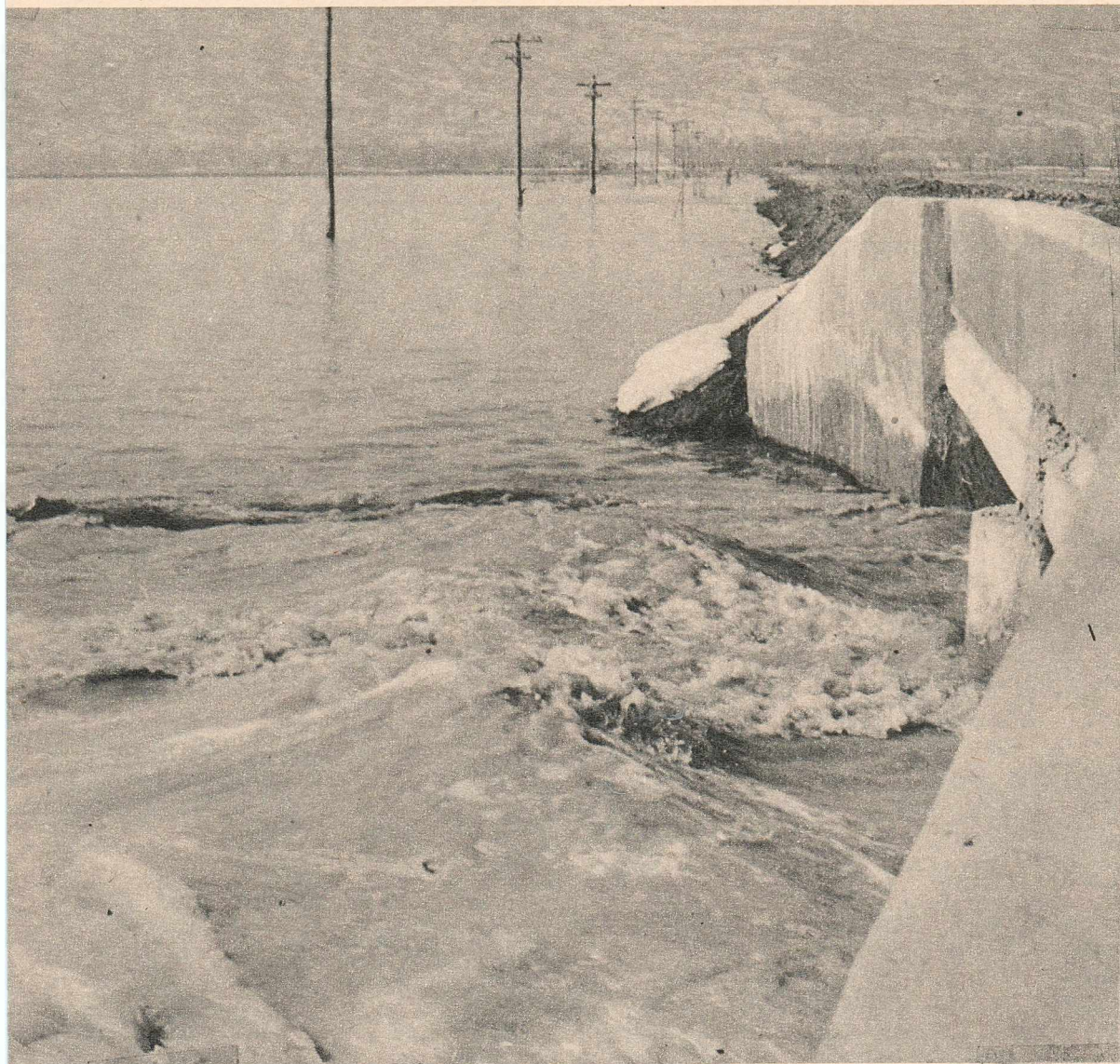
În județ a fost organizat un sistem verificat și eficient de preîntîmpinare a calamității. În orice punct ar apărea, în cîteva ore întregul județ poate fi pregătit de acțiune.

După începutul inerenț (cu ezitări și panică pe alocuri), primejdiei generalizate oamenii îi opun forța condiției lor: solidaritatea.

Nicolae CRISTACHE

Cu aceeași indolență trușasă apele stăpînesc curțile și ulițele din Gulianca.

«Pe aici nu se trece!»

◀ În numai câteva zile
riul Jijia a căpătat di-
mensiunile unui adevă-
rat fluviu.

Pe cer își face apariția un elicopter. Se îndreaptă spre Sălăgeni, sat izolat de două zile de revărsarea Prutului. Aflăm în ultimul moment că unități militare și bărci amfibii au pătruns pînă în satul respectiv și au salvat copii, femei, bărbați, bunuri amenințate.

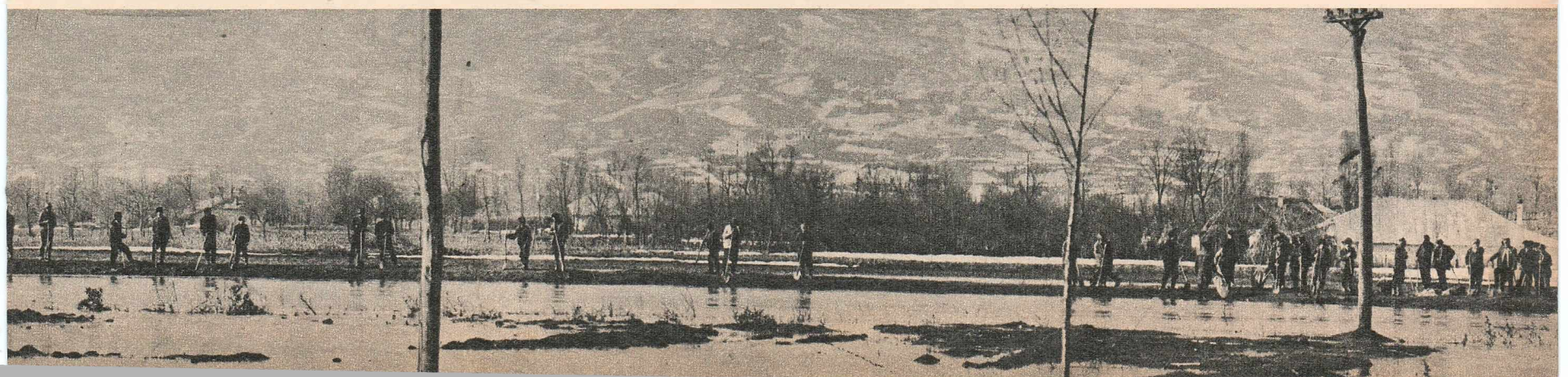
«Și viața merge înainte», cum spunea Dumitru Diaconu.

Liviu TIMBUS și Mihai HETCO

Fotografii de S. STEINER,
Radu CONSTANTINESCU
și Ion PREDOȘANU

◀ Ceea ce a
mai rămas
din «camera
de oaspeți».

VII

Concursuri... stele... flori... Mi-am pus de multe ori întrebarea: oare în ce măsură membrii diferitelor jurii își dau seama de răspunderea mare ce apasă pe umerii lor? Cu atât mai mult în zilele noastre. Verdictul lor nu se mai adresează doar candidaților și celor prezenți în sala concursului ci și milioanele de telespectatori care, privind micul ecran, iau cunoștință, în aceeași clipă, de hotărârile pecetluind soarta candidaților. Din păcate, mașina electronică nu calculează pregătirea, calificarea, talentul candidaților ci calculează exact sînt numai cele câteva cifre reprezentînd punctele de apreciere ale fiecărui membru al juriului. Ba de la o vreme, de cînd unii dintre membrii juriului socot că ar fi nevoie să mai ia și cuvîntul, să prezinte — în afara notelor — și aprecieri, să mai dea și sfaturi candidaților reușiți sau picați de către ei, răspunderea asumată devine și mai mare. Oare își dau ei seama de însemnătatea unor decrete, unor cuvinte ascultate de o întreagă țară? Își dau seama ei, cei din juriu, din care unii trec drept specialiști consacrați, că părerile lor pot avea, au, o influență exagerată, că — dacă cumva nu sînt bine cumpănite — ele pot deruta, pot provoca confuzii nedorite nu numai în mintea candidaților?

Înainte de a înfățișa unele probe concrete ilustrînd nedumeririle mele, voi da cîteva exemple din care se vede limpede că, uneori, opinia unei persoane calificate prin funcția oficială ce o ocupă, dublată de certificate și diplome de specialitate, departe de a fi cea mai justă, îmbracă dimpotrivă forme nespuse de dăunătoare.

Emilia Petrescu, eminenta noastră cîntăreață, cea care ori de cîte ori se prezintă dincolo de granițele țării, chiar și în fața celui mai pretențios public, obține cele mai răsunătoare succese, este literalmente purtată în triumf, îmi povestea următoarea întîmplare. Cu ani în urmă, izbutise, cu mare greutate, să participe în străinătate la un mare concurs internațional. Președintele juriului era un celebru «Herr Doktor», cu nenumărate titluri în coadă. Incomparabila noastră interpretă a fost respinsă brutal de la prima înfățișare. Mirată peste măsură, a încercat să obțină lămuriri de la savantul președinte. Poate interpretarea ei nu a fost pe placul comisiei? Răspunsul celui întrebat a fost prompt și categoric. Nici vorbă de interpretare. Cîntăreața noastră trebuia să priceapă că este totalmente lipsită de voce și de cel mai elementar simț muzical. El, în marea lui bunătate, ține să-i dea un sfat prietenesc. Să se lase definitiv de această meserie, ca să se lase și deziluziile de ea. Din fericire, conștientă de vocația ei, Emilia Petrescu nu s-a lăsat copleșită de sfaturile binevoitoare ale netăgăduțului specialist așa cum nu s-a lăsat dezarmată nici de alte piedici. Și-a văzut de treabă, și-a urmat chemarea, muncind din greu cu toată seriozitatea și în felul acesta o foarte mare artistă nu și-a ratat cariera, viața.

La puțină vreme după această întîmplare, în Olanda are loc un concurs de interpretare a muzicii lui Haydn. În juriu, cei mai străluciți specialiști în materie. Emilia Petrescu răsare ca o mare și unică revelație pentru vocea ei socotită de examinatori neasemuită, pentru o interpretare plină de subtilitate în stilul cel mai pur în pasajele de extremă dificultate. Cine este cel mai entuziasmat dintre entuziasmați? Cine ridică candidata în slava cerului mărturisind că este copleșit de vocea

ei unică, de muzicalitatea ei desăvîrșită? Același «Herr Professor Doktor», cu cozi de zmeu, care cu puțin timp înainte o sfătuisese să se lase de meserie. Ce cap o fi făcut marele om în clipa în care Emilia Petrescu, pe care el nu o recunoscuse, i-o fi reamintit sfaturile «binevoitoare» pe care ea nu le urmase?

Sînt cunoscute greutățile concursului «Prix de Rome», pentru absolvenții Școlii de Arte Frumoase de la Paris. Un juriu, care pînă mai deunăzi era format numai din cadre didactice, are privilegiul să acorde subzistența burasă de la Roma și totodată un titlu pompos «fericitului cîștigător». Ei bine, cred că nu greșesc afirmînd că de-a lungul deceniilor, nici unul dintre premianți, chiar nici unul, nu a devenit o celebritate peste al cărui nume să nu poată trece istoria artelor. După ce, odată cu înalta calificare conferită de juriu, candidatul cunoaște un efemer succes, el alunecă cu repeziune către penibilul și sfîșietorul anonim.

Îmi vine în minte o întîmplare binecunoscută mie de multă vreme. Maestrul D.G. Kiriac face parte dintr-o comisie de examinare la conservator. Unul din elevii lui preferați, prea emotiv, amuțește în fața juriului. Nu poate răspunde la nici o întrebare. Nici una. Kiriac își roagă colegii să aibă răbdare. Candidatul își va reveni. Juriul înțelege. Are răbdare. Pînă la urmă, în loc de a-l respinge cu cea mai mică notă, justificată de prima sa examinare, juriul acordă candidații nota maximă.

Țin să precizez din capul locului că *nu mă ridic împotriva concursurilor care la noi arată*

preocuparea nobilă și dezinteresată de a promova elementele merituose. Totul depinde însă de seriozitatea regulamentului concursului, de abnegație în munca pentru depistarea talentelor. Mi-a fost dat să iau cunoștință de anunțuri prin care candidații erau înștiințați, de la o zi la alta, că respectivele concursuri de preselecție pentru «Floarea din grădină» și «Steaua fără nume» la un loc, se țin timp de cîteva ore în sala X din, să zicem, Cluj, unde urmează să se prezinte concurenții din mai multe județe. Oricine a lucrat și lucrează în domeniul folclorului știe bine că pentru a cunoaște personalitatea și calitățile unui cîntăreț popular este necesară o investigație amănunțită, deci nu poate fi concludentă o superficială luare de contact. Desigur, cînd ți se înfățișează un zurbagiu, te lămurești pe loc și îl respingi fără nici o remușcare. Dar, din fericire, nu se prezintă numai zurbagii.

Ar fi de dorit ca măcar unul din membrii juriului să-l cunoască mai bine pe candidat, să știe cit prețuiește, pentru ca judecata sau sentința să fie cit mai bine chibzuite. Este absolut necesar să se ia în seamă că *podiumul, reflectoarele, asistența și cîte și mai cîte îl scot pe concurent din mediul obișnuit, îl inhibează și îl împiedică să se comporte firesc.* Membrii unui juriu folcloric trebuie să țină seama că de multe ori prezența plină de «aplomb» a candidatului poate fi găunoasă, poate acoperi un diletantism de calitate îndoielnică. (Cu alt prilej mă voi ocupa pe îndelete de concurenții care dădea impresia că îl pastîșează pe Amza Pellea în

straie «moroșenești» și căruia i s-a acordat aproape punctajul «maxim» de către juriu. Părerea sau mai bine-zis nemulțumirea nu-mi aparține numai mie ci și altor spectatori foarte calificați și serioși.)

Cînd am imprimat primul disc al Mariei Tănase, în vara anului 1936, ne-am pierdut, eu și tehnicianii, o noapte întreagă pentru un singur cîntec. Nu mulți ar fi avut această răbdare. Ar fi hotărît că este totalmente lipsită de cel mai elementar simț muzical, nefiind în stare să intre odată cu orchestra sau, emoționată, distonînd în permanentă. Dar eu o adusesem să imprime acest disc tocmai pentru că îi cunoșteam talentul...

Oare ce s-ar face membrii juriilor dacă nu s-ar bucura de, să zicem, privilegiul imunității, al intangibilității pentru eventualele lor greșeli de apreciere? Desigur, întrebare fără dezlegare. Dar cu anume țîlc. Să dea de gîndit celor ce ar trebui să prezinte cartonașele cu cifre cu o mină poate mai tremurătoare.

Mă întreb cine ar putea răspunde la întrebarea pusă mie de un telespectator: «Cum se face că juriile concursurilor ce ne sînt prezentate nu se retrag niciodată să mai și delibereze?»

Poate ar fi, vorba tovarășului Dan Deșliu, «partea cea mai hazlie» a spectacolului dacă deliberarea s-ar desfășura pe micul ecran, public.

De ce 13?

De ce 15?

Hari BRAUNER

Încă din anii de școală m-a fascinat cu liniștea, cu modestia lui...

Martor de secole, aici, lângă Dunăre, asemeni unui semn de mirare ori întrebare, desenat din piatră. Învăluit îndelung de priviri, sub răsăritul soarelui, sub flăcările de foc ale asfințitului, la margine de drum fără pulbere. Mărturie despre una din cutezătoarele opere arhitecturale ale începutului de mileniu al noii ere a omenirii.

Profesorul ne explica, împrumutând glasul unei ceremonii, însemnătatea istorică a piciorului rămas din podul lui Apolodor din Damasc. Treceau, într-o clipă, prin fața ochilor învăpăiați de imaginația adolescenței, lungi coloane de romani înzăuași, împlătoși, apărați de scuturi metalice, cărora ne era greu să le precizăm destinația esențială: «erau oare arme de luptă sau, mai degrabă, opere de artă, purtate vremelnice de mina bărbătească a oștenilor lui Traian, înainte de a fi depuse în muzeele lumii!»

Trăiam pe atunci sub imperiul unor reverii eroice, imaginând — cu mult dincolo de litera cărții — înclăștări bărbătești între cei ce aveau să ne fie strămoși. Fiindcă nimic nu se poate naște cu adevărat fără confruntare, fără înclăștări dramatice, fără jertfă. Istoria însăși este un lung convoi de jertfe; multe dintre ele devenite pietre de graniță de la un veac la alt veac, de la o înfrângere temporară la o victorie-simbol.

...Și Dunărea își urma imperturbabilă drumul către mare, adunându-și riturile cu înțelegere și blindețe, purtându-le spre repetata, eterna întâlnire cu fluxurile și refluxurile.

coloane pe dunăre

Profesorul, împrumutând glasul unei ceremonii, ne vorbea despre nesfârșitele lecții ale istoriei, acolo, lângă piciorul podului lui Apolodor din Damasc — mărturia unei cutezătoare opere arhitecturale, din anii 102-105, un drum de aproape 1 135 metri lungime, și 14,55 metri lățime peste apa capricioasă a Dunării. Câtă încordare omenească se va fi scris pe fața trecătoare a apei pentru zidirea, în trupul ei instabil, a celor 20 de picioare de piatră, ce barau o treime din lățimea fluviului! Câte vieți de sclavi se vor fi zidit în eternitate odată cu mortarul pentru ca harul neîntrecutului Apolodor să ia chip real! Și cât de explozivă trebuie să fi fost clipa izbânzii! Ori cât de sobră, așa cum se cuvine în fața marilor opere! Oricum, pentru inaugurarea podului s-au bătut medalii de bronz, ca la orice eveniment de seamă.

...Aflindu-mă în inima Romei, lângă Columna lui Traian, aveam să descopăr cu ochii umeziți de-alta căutare de-a lungul coloanei, înfățișată într-una din scenele sale, și opera iscusitului Apolodor. Îngemănată cu multele imagini de pe Columnă, ea prindea parcă viață iar — din amintire — semnul de mirare ori de întrebare, rămas de străjă la Dunăre

peste vremi, îmbrăca haina imaterială a unui fantastic profesor a cărui lecție «Timpul», predată fără cuvinte, devenea foarte accesibilă.

Mai târziu, aveam să fiu martor la un moment memorabil din viața orașului care are onoarea, șansa de a fi păstrat relicve de o asemenea însemnătate istorică. Orașului Turnu Severin, la propunerea secretarului general al partidului, i se adăuga, prin decret, și vechiul său nume — Drobeta. Cu acel prilej se inaugura, în apropierea locului unde podul lui Apolodor întâlnea malul românesc și a castrului roman, construit de același arhitect, Muzeul «Porțile de Fier». Aici, o spectaculoasă machetă înfățișa — reconstituit după mărturiile și documentele — imaginea din anii de demult a drumului durat în piatră și lemn, peste Dunăre. Timpul a lucrat după implacabilele lui legi iar valurile s-au dovedit mai tenace decât piatra.

Podul fusese neîndoios mai mult decât o conjuncție necesară între cele două maluri; era chiar condiția lor de existență! Oamenii au durat alte poduri peste Dunăre, animați de rațiuni noi, de responsabilități noi. Nu mult în susul apei

s-a zidit în pieptul Dunării, într-o arcuire de o inegalabilă splendoare, barajul marii hidrocentrale, replică prin vreme cutezătorului vis în piatră al lui Apolodor.

Era spre înserare când m-am aflat în orașul de la Dunăre, nu departe de ceea ce a mai rămas din podul arhitectului din Damasc. Pe undeva, prin apropiere, de după înaltele fire de iarbă, se înălța monoton și neorgolios un strigăt de greier, de parcă ar fi măsurat, dezinteresat, vremea. Apele își urmau, alături de secole, drumul fără odihnă. Undeva, în dreapta, la Șantierul naval, începuseră să se aprindă luminile. Iar mult mai sus, spre Porțile de Fier, bătea — o știam acolo, clădită cu temeritate — inima puternicei hidrocentrale, deprinzând apa cu noua lecție a luminii.

Am privit, căutând în amintiri ochii elevului de altădată, umbra piciorului de pod. Era aceeași ca atunci, demult, ca un statornic semn de întrebare ori de mirare. Și m-am gândit că n-ar fi imposibil ca, animată, să prindă viață, să-și întoarcă fața spre oraș, căutând în susul Dunării, minunea unde valurile devin lumină, unde se scriu poemele timpului de azi, măsurat prin înclăștarea altor lupte.

Poate că de aici s-a ivit credința, pe care doresc să o comunic, că de la podul lui Apolodor până la pieptul barajului înălțat, sau al altora ce se vor înălța din trupul viu al apei, oamenii au zidit mereu cu visul, cu fapta, punți trainice de-a lungul eternului fluviu, conștienți că numai așa își vor onora numele și vocația.

Și așteptam ca, dintr-o clipă în alta, umbra rămasă din măreția podului de altădată să înceapă să vorbească, sau să cînte.

Și parcă așa s-a și întâmplat.

Nicolae DRAGOȘ

Portret
de Șerban Cioculescu,
al elevului de liceu
Ghiță Bunescu
(5.VII.1919).

grădina- rai- nu e cazul!

N-am o imaginație îngroșătoare. În grădina bunicilor mei creșteau însă specii pe cât de neobișnuite și de misterioase, la puțină mea inițiere botanică, pe atât de mari și de gustoase: pere de câte un sfert de kilogram, care ne umpleau bărbia de zeama lor cea dulce, mere de aceeași greutate, bune de copt, caise aromate, care băteau într-un roșu de gură de cup-tor încins când erau coapte și cădeau de greutate, piersici pufoase, mai mari decât caisele, pe care le mîngiam cu teamă, sfiindu-mă să rup vreuna, de mila ei și de frica «goangei», vișine de dulceață și cireșe de toate soiurile, dulci și amare, menite și ele să treacă prin laboratorul emeritei gastronoame, în fine, la coadă, lăsate să se treacă fără a fi culese, corcodușele și zarzărele. Nu mai vorbesc de nucile pe care eu unul le cruțam când erau încă în coaja lor cea verde, al cărei contact m-ar fi expus cu acela al vindicței cerberoacei-goange, nici de strugurii a căror abundență mă puneau la adăpost de orice consecințe penale.

Acestei grădini nu-i lipseau ca să fie completă decât exoticii smochini, ce creșteau însă în curtea aproape vecină, de pe același trotuar, a casei doctorului Gruescu, fost primar al orașului. Ne înfruptam

însă din ele prin bunăvoința copiilor lui, Vica și Tanțu, care le culegeau încă verzi, dar roșii pe dinăuntru și de cu totul alt gust decât smochinele uscate, de import. Clima temperată a orașului dădea așadar mai toate roadele pămîntului.

Paradis pierdut al copilăriei mele, grădină din vis, coborită pe pămînt, tu mi-ai îndulcit copilăria de orfan sensibil și o-ropsit, tu mi-ai păstrat voioșia înnăscută, tu m-ai învățat să tac, să visez, să sper, tu mi-ai alinat lacrimile și mi-ai întărit cugetul, pavilionul tău mi-a adăpostit primele lecturi libere, mi-a deschis zările îndepărtatului Western, cu poveștile lui Karl May, cu epopeea Niebelungilor, cu miturile Helladei și ale miezenopții neguroase, tu mi-ai înlesnit evadările și învătăturile vieții, tu ai rodit în mine sămînța tenace, dacă nu și foarte de soi, din care au răsădit voință, simțire și înțelegere.

Paradis pierdut, nu te-am mai privit ulterior decât de peste gard, temîndu-mă să-mi caut pașii pe aleile tale și să răscolesc pietrișul de demult, călcat de alte rînduri de copii și populat de alte umbre.

Paradis pierdut, ți-am furat din văzduhul tău mireasma și polenul, care mă doftoricesc și astăzi cu farmacopeea lor secretă.

Imi recitesc cu aspre muștrări lăuntrice proza lirică, despre care, în calitate de editor al lui Caragiale, imi spun, în spirit autocritic, că «nu mă prinde». A fost așa cum am spus, dar s-a cam prea amestecat aci literatură indoielnică și ea face mai mult rău decât bine veracității lucrurilor. Efectiv, în mîhnirea anilor de ocupație străină și de tiranie a buniciei, care s-a prăpădit în puțină luni după retragerea inamicului, grădina fermecată a fost pentru mine, în anotimpul bun, refugiu pe care nu mi-l putea da casa propriu-zisă, unde n-aveam dreptul la camera mea, ca o binemeritată «arrière-boutique», cum spunea Montaigne, a solitudinii studioase.

În casa noastră se instalase, adică a fost încartiruit un căpitan, ventripotentul ofi-ter în rezervă, Hauptmann Johnen, alt-

minteri om de treabă, care n-a abuzat de ospitalitatea nevoită. Ba chiar, găvind printre boarfele din camera lui un vechi pantof alb de sătin, care servise «goangei» în nuce la nuntă, cu mai bine de patru decenii în urmă, el a trimis ordonanța să ni-l restituie, cu un cartonaș pe care era scrisă caligrafic, în caractere gotice, întrebarea: «Was ist das?» (Ce-i asta?) Pasămite, galantul Fritz a crezut despre condur că fusese al mamei Tity, încă jună și plăcută, fără a bănui adevărata proveniență.

În vara anului 1918, comunicatele germane ascundeau începutul dezastrului militar, după reușita ofensivei de pe Somme, a lui Foch. Se strecura însă prin corespondența căpitanului, interceptată de noi, ziarul german «Vossische Zeitung», care dădea uneori comunicatele aliaților, indicînd limpede că ne aflăm, din fericire, la începutul sfîrșitului. Atunci mi-am luat inima în dinți și i-am spus ordonantei căpitanului: «Sie werden den Krieg verlieren!» (Veți pierde războiul!)

Soldatul mi-a răspuns într-un limbaj crud:

«Das ist mir ganz Wurst, nur soll diese Schweinerei aushören» (Mi-e egal, numai să înceteze această porcărie) Porcăria era războiul-fulger, care se poticni în al cincilea an împingînd la exasperare poporul german tîrît în aventură de clica prusiană militaristă.

Puțini colegi de-ai noștri, ai copiilor, erau primiți la noi. Printre ei, cel mai simpatic era Ghiță Bunescu, conșcolarul vărului meu Mircea. Era un băiețel zvelt, nălțuț, cu un oval pur și cu ochi inteligenți, dar mai ales de o voioșie irezistibilă. Rîdea la cea mai mică glumă sau situație comică. Risul lui creștea în hohote de cascadă, nestăpînit, sonor, contaminant. Mi-amintesc cum într-o zi, cînd se întorcea bunica din turneul ei de vizite, el s-a ascuns după o ușă, parcă prevăzînd că ea avea să-și dea în petic. Într-adevăr, bunica se întorcea din casa mamei lui Ghiță, o văduvă uscățivă și austeră, în a cărei curte se rătăcise o curcă a vecinilor, care și-au recuperat-o fără controversă. Bunica a făcut greșea să ne comunice faptul ca o posibilă încercare culpabilă de apropiere a păsării, tocmai bună de tăiat. Noi am iasat-o să spună, îndemnați de semnele lui Ghiță să nu-i trădăm prezența, dar el nu s-a mai putut stăpîni și a izbucnit într-un hohot tot mai amplu, căruia ne-am asociat și noi, partenerii lui. A fost un moment greu pentru «goanga», care se întrecuse cu birfeala.

Veselul Ghiță avea să sfîrșească tragic, curmîndu-și firul zilelor, la vîrsta de 21 de ani, din dragoste pentru o preafrumoasă vădană cu copii, care nu-i refuzase decât căsătoria, temîndu-se de gura lumii, cum că ar fi abuzat de naivitatea îndrăgostitului.

Cu puține luni înainte, treceam cu el pe Calea Victoriei, în plină forfotă. Un bețiv, la înghesuială, s-a legat de o tînară, apucînd-o de mijloc, fără să știe că o urma soțului, care nu înțelegea gluma. Bărbatul ultragiagiat i-a ars bețivului la repezeală o pereche de palme. Cel plesnit a protestat cu o mare mirare:

— Dar nu e cazul!

A urmat o altă pereche de palme.

Bețivul îi dădea și el înainte:

— Dar nu e cazul!

Pornit, soțul lipsea perechi de palme, una după alta, pe obrazii aprinși ai nefe-ricitului curtezan, care-și debita invariabil protestarea de nevinovăție. Lumea se strînsese curioasă în cerc mereu mai mare, oprind circulația în jurul celor trei, dar singurul care a făcut un haz enorm de pătania bețivului a fost Ghiță care repeta înecîndu-se de rîs și iar izbucnind într-o repriză nouă de ilaritate:

— Dar nu e cazul!

Cu Ghiță am profitat adesea de absențele «goangei», ca să ne înfruptăm nestingheriți din bunătățile grădini fermecate, ale cărei roade, cu excepția «rengolului», păreau nesecate. Ce era să facem? Nu-i așa că era cazul?

Puțină veselie strică, oare, după dulcea-ria strepezitoare (nu era cazul!) ce s-a strecurat în proza mea?

(Va urma)

sub semnul
urgentei

Pentru traducerea în viață a hotărîrilor
Conferinței Naționale
a Partidului Comunist Român

chimia, metalurgia și poluarea

NICOLAE CEAUȘESCU

Două aspecte par demne de reținut, printre altele, în atitudinea față de primăria poluării. Faptul că fenomenul trebuie tratat cu energie încă din primele faze. Nu după ce s-a întins. Nu după ce s-a complicat. Nu atunci când combaterea devine extrem de costisitoare, dată fiind gravitatea situației. Nu după ce s-au produs daune mari pe diverse planuri. Față de cele întâmplate prin alte părți, noi ne-am pus problema mai devreme, iar interceptarea ei într-un punct de gravitate mai mic e de natură să se soldeze cu beneficii de ordinul sănătății populației, precum și cu avantaje de factură economică.

În măsura în care punerea problemei și rezolvarea ei nu sînt etape separate de un mare interval de timp.

A doua latură pe care o avem în vedere este că poluarea nu reprezintă un fenomen menit să impresioneze doar judecata și sensibilitatea forurilor centrale. Ideea asta ar fi foarte prejudiciantă. Nu doar aceste instanțe trebuie să gîndească și să lupte în vederea protejării mediului ambiant, ci și factorii de decizie locali. Mă gîndesc la conducerile întreprinderilor, precum și la autoritățile din localitățile în care ele se nasc sau funcționează.

Prin unele locuri, cei la care ne referim se preocupă foarte puțin sau deloc de faptul că o serie de unități industriale aruncă în aer, pe sol sau în apă, însemnate cantități de substanțe poluate. Grijă pentru randamentul optim al instalațiilor de protecție, al mecanismelor absorbante, grija pentru captarea, depozitarea și neutralizarea produșilor nocivi, nu are adesea nici intensitate, nici permanență.

Se recunoaște că măsurile de combatere nu sînt simple, ele depășind uneori puterea și mijloacele factorilor locali, dar, se știe, în același timp, că exigența, strădania și sentimentul de responsabilitate al acestora ar fi în măsură să organizeze și să câștige multe bătălii împotriva dușmanului nostru, al tuturor.

După cărbune și după ciment, astăzi vom încerca să atragem atenția spre agresiunea exercitată asupra mediului ambiant de către o serie de uzine chimice și metalurgice, insuficient echipate pentru prevenirea poluării. Unitățile acestor sectoare sînt poate factorii cei mai activi de perturbare ai constantelor mediului înconjurător. În cazul când mecanismele antipoluării nu funcționează, pădurile din jur sînt în suferință. Vița-de-vie și pomii fructiferi rodesc mai puțin. Culturile de legume au productivitate mai slabă. Apicultură nu se mai poate face. Să mai adăugăm și avariile produse sistemului energetic național, în zonele cu atmosferă corosivă, datorită poluării cu substanțe chimice. Stații de înaltă tensiune și rețele de înaltă tensiune ajung să se defecteze frecvent, să reziste mai puțin în atari circumstanțe. Iar în rîndul populației crește frecvența afecțiunilor căilor respiratorii superioare, a-

cute și cronice, crește frecvența astmului, a afecțiunilor conjunctivale etc.

În țara noastră, 860 kilometri pătrați sînt poluați cu substanțe chimice. Sigur, asta nu înseamnă mult la dimensiunea unei țări, dar nu înseamnă nici o suprafață neglijabilă, dacă ne gîndim la ardoarea cu care trebuie apărută natura, odată ce apărînd-o pe ea, ne apărăm pe noi și bogățiile noastre. Vom da câteva exemple. Uzina chimică-Borzești afectează mediul înconjurător cu vapori de clor, pesticide clorate, mercur și benzen. Colorom-Codlea, cu beta naftol, aftanaftilamină, hidrogen sulfurat, pentaoxid de azot, bioxid de sulf. Poluează, de asemenea, apele de profunzime cu anilină. În general, suprafața devine inutilizabilă în jurul unei fabrici de superfosfați ajunge, în prezent, pînă la 250 de hectare. Fabrica de hîrtie și celuloză-Zărnești

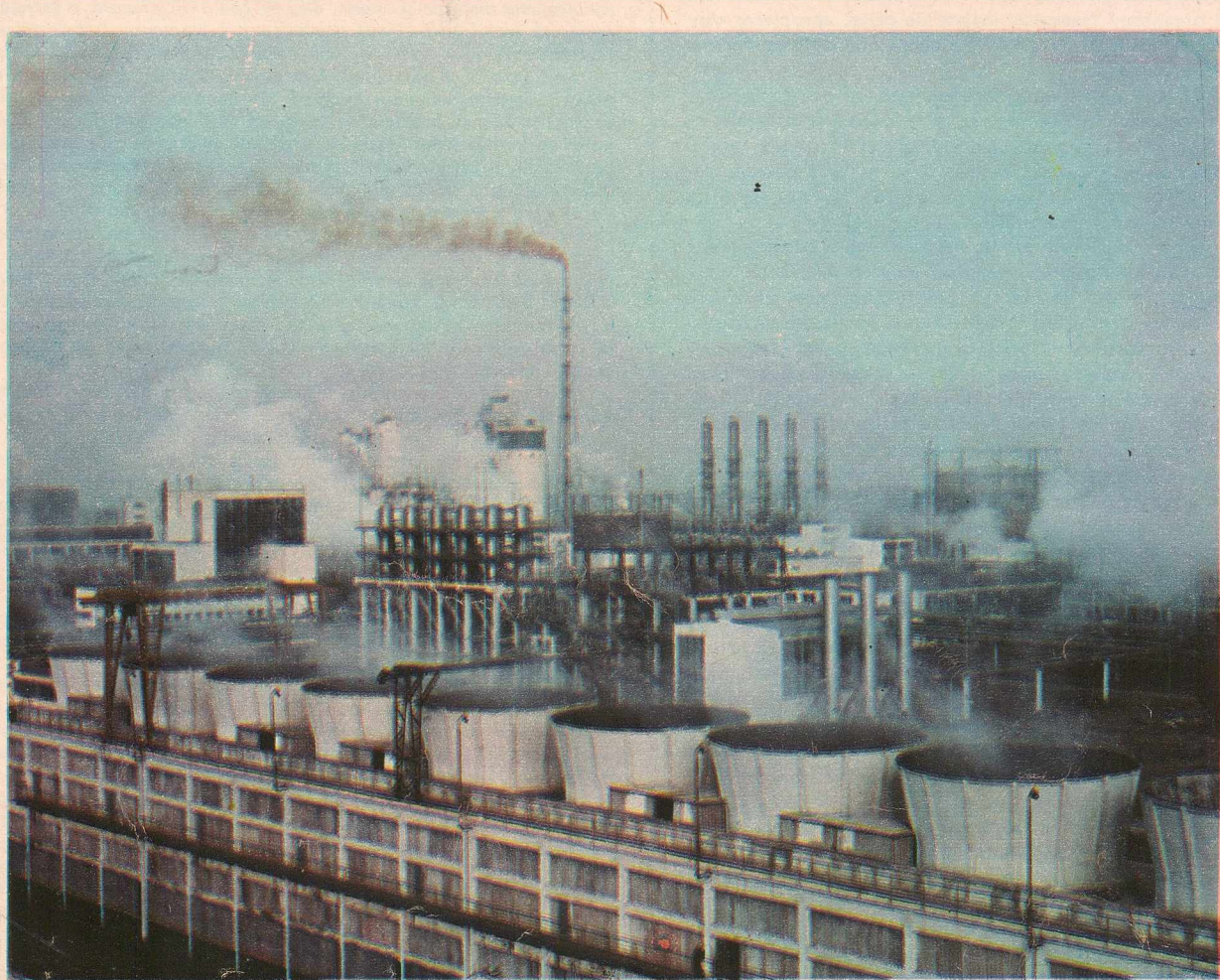
răspîndește în atmosferă bioxid de sulf și clor. Combinatul chimic-Făgăraș, oxid de azot și fenoli. Fabrica de viscoză-Lupeni, hidrogen sulfurat și tetraclorură de carbon, ambele într-o concentrație de zece ori mai mare decît cea admisă. Combinatul chimic-Craiova, sulf, azot și compusi de azot. Rîul Trotuș e și el poluat cu fenoli proveniți de la Combinatul de cauciuc sintetic, de la Rafinaria Dărmănești și de la CIL-Comănești. Rîul Bistrița e poluat de fabrica Letea, iar în Timișoara ajung reziduuri de cianuri și plumb. Fapt care obligă organele sanitare să întreprindă frecvent aprovizionarea cu apă a orașului Blaj, în vederea operațiunilor de purificare. În sfîrșit, să notăm că rafinăriile poluează și ele.

Dintre unitățile metalurgice amintim Combinatul de neferoase de la Baia Mare-Firiza,

care pulverizează în atmosferă fluor și compusi de fluor, plumb și oxizi de plumb, bioxid de sulf și zinc, substanțe decelabile în jur pe o suprafață de 50 kilometri pătrați. Combinatele de la Slatina și Coșta Mică răsîndesc cam aceiași produși, reziduurile provenite de la ultima unitate interceptînd și apele freactice cu amoniac, cianuri și plumb. Unitățile siderurgice de la Hunedoara, Călan, Deva și Reșița poluează atmosfera cu bioxid de sulf, funingine și fenoli.

Ca și pînă acum, în numele opiniei publice, rugăm factorii responsabili să ne răspundă în legătură cu acțiunile prevăzute în vederea remedierii unor atari situații.

Romulus BALABAN

Fotografie de S. STEINER

folclor

COSTUMUL POPULAR ROMÂNESC, MĂRTURIE A UNEI CIVILIZAȚII STRĂVECHI, ÎNDEMN PENTRU O NOUĂ CIVILIZAȚIE

un eseu
de Mircea MALIȚA

Prefață la volumul «ROMÂNIA. DIN TEZAUUL PORTULUI POPULAR TRADIȚIONAL»*)

Am în față un volum care, dincolo de emoții, stârnește gânduri și invită la meditație. Vizităm muzee, răsfoim reviste colorate, vizionăm filme pe ecran lat; moda îmbrăcăminte din lume ni se perindă în fața ochilor pe stradă sau la televiziune; ne exersăm criteriul frumosului de la vitrina cu cravate pînă la scaunul pe care ne așezăm. Dacă în acest continuu exercițiu de observare, înregistrare și judecăți privirile ne cad pe o ie românească, ne convingem îndată că, oricare ar fi criteriile estetice la care aderăm, ea rezistă la comparații și chiar mai mult: ea depășește altă creație. Are o putere extraordinară de a dura, de a înfrunta, de a străluci în orice decor, de a

*) Album în curs de publicare de Tancred Bănățeanu și Elena Zlotea.

◀ Găteală de cap pentru femeile măritate: zona etnografică Argeș (Muntenia).

Costum femeiesc: zona etnografică Năsăud (Transilvania). ▶

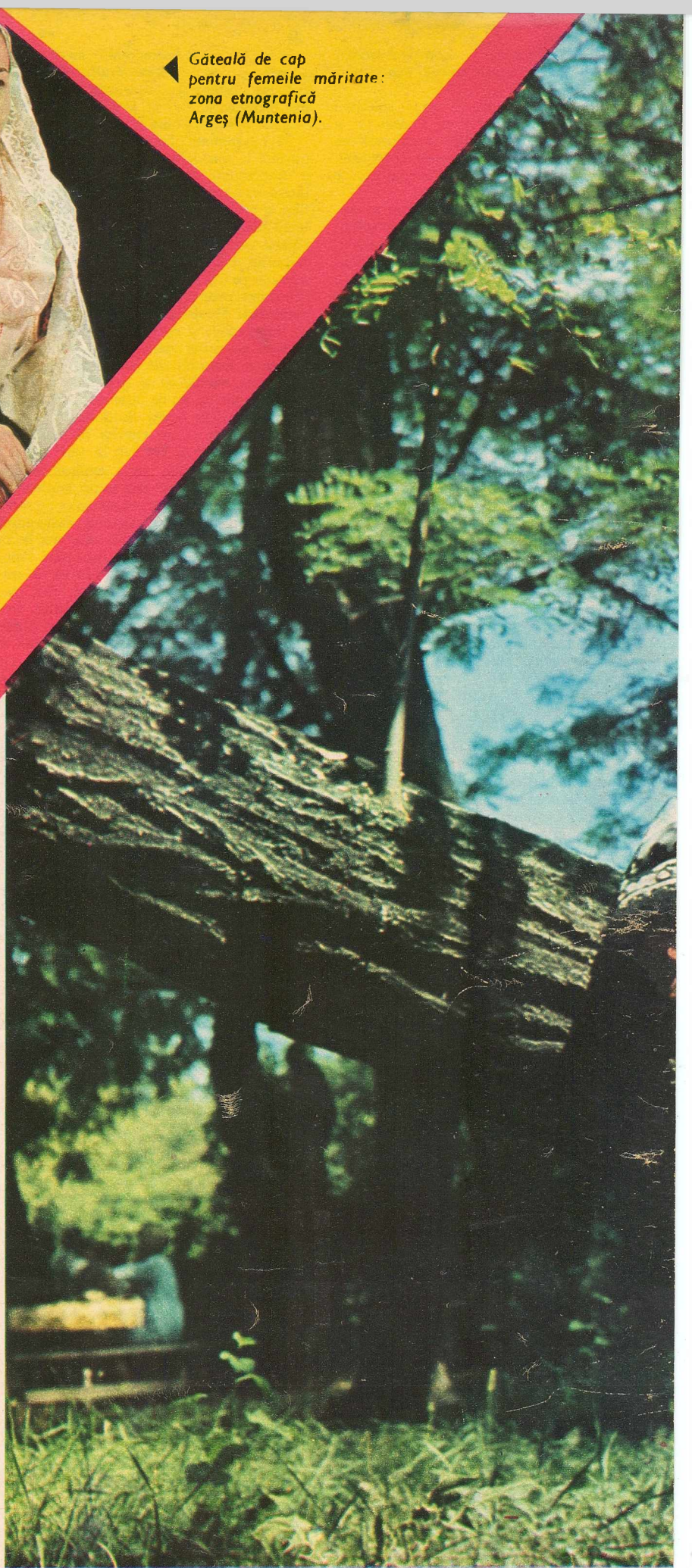
respira prin mijloacele proprii demnitate, eleganță, distincție.

Rareori pot fi întrunite în slujba omului cu maximum de expresivitate elemente atât de cîntărite, conținînd deopotrivă abstracție intelectuală și abilități miniaturale.

Dacă înlocuim expresivitatea prin eficacitate, avem definiția zborului în Lună. Creația tehnică este în definitiv funcționalitate, economie de mijloace, ingeniozitate.

Costumul românesc este un monument în sensul propriu al cuvîntului. El nu stă în căsuța sociologică sau etnografică a îmbrăcăminte, ci în linie cu piramidele egiptene, cu catedralele franceze și cu digurile Olandei. El are acest drept pentru că este o probă adusă la maturitate a existenței unei civilizații încheiate. El este una din mărturiile vizibile și tangibile ale civilizației satului de pe pămîntul nostru. Costumul românesc ne scoate din domeniul artei și ne duce în acela al istoriei. Pentru mine el nu se asociază cu hora satului, cu cimiliturile și cu poveștile populare; el rimează cu perfectă și armonioasă așezare a comunității libere, care a știut să străbătă toate intemperiiile istoriei prin neîntrecutul său sistem de auto-ghidare și adaptare.

Obștea țărănească a străbătut, odată cu costumul, istoria. Și-a păstrat limba și ființa națională, capacitatea de a dăinui, înclinarea de a gândi și a crea. Costumul, cîntecul, balada acompaniază miracolul permanențelor istorice. Civilizațiile sînt cel puțin seculare. Ca să fie rotunde, mature, aduse la suprema lor expresie, milenii este un pas minimal. Folclorul este, în raport cu arheologia, o

ciudată mină de suprafață. Nu trebuie să sapi, să lipești, să reconstruiești și să identifice. În folclor obiectele sînt toate noi, dar turnate în tipare vechi, milenare.

Există un ritm de învățare pentru omenire. Meșteșugurile se învățau extrem de greu. Era nevoie de vreo cincisprezece generații pentru ca produsul să fie susceptibil de a primi marca civilizației. Aceasta însemnează 500 de ani. Unde altădată a fost nevoie de zece generații, astăzi sînt suficiente două-trei. Se învață mult mai repede, mai condensat, cu ajutorul teoriilor și al deducției. Civilizația satelor la noi a început să de-

prindă ceramica și artele casnice, uneltele de cultură elementară a pămîntului din neolitic, perioadă reprezentată de pămîntul țării noastre mai bogat decît în orice alt colț al Europei.

Cu o minte grăbită nu poți surprinde ritmurile istoriei. Vorbind de decadența costumului, care a început probabil acum un veac, îi atribuim o înflorire maximală pe

Costum femeiesc: zona etnografică Romanși (Oltenia). ▶

timpul civilizației ilustrate de bisericile și minăstirile moldovenești. Dar civilizația satelor, cu limba, obiceiurile și costumele își atinsese culmea în momentul apariției feudalismului, căci altfel n-ar fi putut să suporte asaltul stăruitor pe care acesta l-a efectuat asupra structurii sale.

Epoca înfloririi costumului nostru trebuie să fie situată în jurul mileniului întâi, exact în perioada pentru cunoașterea căreia arheologia, istoria și celelalte științe sînt mai neputincioase. Atunci s-a produs cea mai mare performanță a satului, aceea de a fi călcat, distrus, incendiat și de a renaște, de a se reface în formele sale inițiale. În acel punct de dezvoltare a acestei civilizații se elaborase deja un tipar comparabil cu perenitatea trăsăturilor transmise de gene.

Comunitatea satului nu era diferențiată; costumul era unul și același într-o așezare rurală, deosebiri distinctiv apăraseră doar între obștile vecine; costumele diferă de la o regiune la alta. Nu ar fi lipsită de sens ipoteza că pe teritoriul nostru au existat atîtea grupări independente înaintea formării statului nostru, atîtea cnezate cîte stiluri distincte de costume putem identifica.

Neavînd vigoarea necesară, fiind limitate de propriile dimensiuni, așezările din vechea civilizație a satului nu au întreprins lucrări masive de alterare a naturii, creații artificiale, arhitecturale. Condițiile istorice erau net protivnice. Nimic nu putea dăinui în calea unor năvăliri periodice, al căror ciclu aproape sezonal a fost învățat repede în cursul generațiilor.

Satul a făcut deci pace cu natura înconjurătoare care îi servea și de camuflaj. Așezările rurale nu au fost trădate de turnuri înalte și semețe, arta s-a exersat într-un cadru interior, ca pentru a crea o pavază. Pe nordici frigul i-a obligat să aibă exterioare cenușii și interioare colorate și vii. Poporul român a deprins formula din cauza adversităților istorice. În creația lui este uluitoare rima, neîntîlnită în civilizațiile moderne, între costum și decorația interiorului. Cămașa se prelungește în pernă, în cusătura de pat, în scoartă și cergă, în semnele geo-

metrice care coboară de pe mineci și ajung pe linguri, pe oale, pe unelte cu care se prelucurează lina. Civilizația contemporană a pierdut, prin specializare, legătura dintre arta decorativă a interioarelor și aceea a costumelor, dar și din cauză că a dispărut funcțiunea de conservare pe care o reprezenta căminul pentru familia mare.

Dacă costumul lărgeste orizontul istoric, el aruncă tot atîtea lumini în direcția caracterului și trăsăturilor minții poporului care i-a dat naștere.

Arta populară română, scrie Mario Ruffini, este o artă mare și robustă. Ea păstrează din originile romane și mediteraneene simțul veseliei, al măsurii și al intuiției juste. Pentru Ruffini dispoziția arhaică a desenelor după o simetrie geometrică este unul din semnele cele mai autentice ale spiritului de invenție și de clasare pe categorii. Entuziasmat, Henri Focillon, unul dintre cei mai mari specialiști ai istoriei artelor, exclamă: «Acest popor are nevoie să nascăcească; pentru aceasta el are în mîinile țărănești, atît de fine și pricepute, aptitudinea necesară, și în inima sa, fluxul frumoaselor aspirații pe care nu le satisface o indolență plină de vise». Tot el spune: «Fetele brodează frumoasele lor cămăși de mirese; fiecare provincie are stilul său, fiecare loc are aptitudinile decorului și preferințele de culoare, fiecare muncitoare pune în sentimentul comun capriciul personal și mîndria gustului său. Femeile țes aceste pînze în care se amestecă acordurile a două universuri: Asia, în același timp apropiată și depărtată, cu fantezia ei, cu profuziunea și obsesia ciudată a multiplicității formelor; Mediterana, maică a ordinii, a gândurilor clare și a distribuțiilor fericite».

Costumul popular este pentru poporul român un certificat de aptitudine. Mărturie a unei civilizații străvechi, el este îndemn pentru o nouă civilizație, îndreptată de astă dată spre exterior, spre transformarea naturii, spre crearea de bunuri materiale la dimensiunile unei colectivități largi și nefărîmitate.

Mesajul lui de demnitate, pricepere și gândire abstractă rămîne însă etern valabil.

Costum femeiesc:
zona etnografică
Vlașca (Muntenia).

Suman femeiesc și bărbătesc:
zona etnografică Bihor
(Transilvania).

Costum femeiesc:
zona etnografică Muscel (Muntenia).

de la a la z

bilă). În 1967 regizorul Peter Brook îi dă ocazia să ia primul contact cu ecranul într-un film insolit *Marat-Sade*, după piesa mult comentată a lui Peter Weiss, în rolul Charlottei Corday. În 1970 i se va decerna Premiul Oscar pentru interpretarea sa din *Love*, film realizat de Ken Russell după romanul *Femei în dragoste* al lui D.H. Lawrence (parteneri: Alan Bates și Oliver Reed), film care marchează astfel întâlnirea între două mari personalități artistice. Același Ken Russell o va distribui ulterior în alte două filme ale sale: *The Music Lovers* (1970), amplu film biografic, dedicat compozitorului Ceaikovski (protagonist: Richard Chamberlain), unde realizează o nouă creație calificată de critici drept «senzatională», și în musicalul *The Boy Friend* (1972), prezentat și la noi în festivalul filmului britanic. În ultimii ani va mai izbuti alte două strălucite performanțe dramatice în serialul TV: *Elizabeth R.*, reluind același personaj al reginei Elisabeta a Angliei în filmul *Maria Stuart* de Charles Jarrot, și în *Sunday, Bloody Sunday*, de John Schlesinger, film pentru care a figurat pentru a doua oară pe lista candidaților la Premiul Oscar pe 1971.

JACKSON
Glenda

Actriță britanică de teatru, film și TV, născută la Liverpool, în 1936. Personalitate cu totul ieșită din comun, G.J. debutează pe scenele londreze, jucînd la 20 de ani roluri dificile de compoziție pentru ca mai târziu să atace marile roluri ale repertoriului shakespearian (o *Ofeleia* memora-

JAQUE
Catelain

Actor și regizor francez de film, născut Jacques Guérin-Catelain la St. Germain-en-Laye (Franța), la 9 februarie 1897; mort la Paris la 5 martie 1965. A cunoscut în Franța în anii 20 o popularitate comparabilă cu cea a lui Alain Delon de azi, ca în timpul june-prim al ecranului francez. Perioada cea mai interesantă a carierei sale este cea dintre anii 1918 și 1923 cînd interpretează pe rînd, sub bagheta lui Marcel L'Herbier, filme ca: *Le Torrent*, *Le Carnaval des Verites*, *L'Ex-Voto*, *Rose-France*, *L'Homme du large*, *El Dorado*, *Don Juan et Faust*,

JANSSEN
David

Actor american de film și TV, născut David Meyer, la Naponee (Nebraska, S.U.A.), la 27 martie 1930. Își începe cariera artistică într-un circ equestru, debutînd apoi în film, la 14 ani. Dar abia în 1952 începe să capete roluri importante și devine cunoscut ca actor mai întîi la Universal, apoi la Warner

Constantin POPESCU

moda

zîmbind de propriile glume...

deea este — să recunoaștem — salvatoare: ostenită de moarte să tot caute și să găsească (ori nu!), la fiecare șase luni, cîte un cuvînt nou și neașteptat de spus în garderoba feminină, moda s-a întors, decisă, cu fața spre bărbați. Aici, de cîteva bune secole, pămînt virgin, tocmai bun de defrișat, aici, de la pantalonii de atlas cu funde la genunchi și de la perucile albe cu straturi de bucle paralele, mai nimic, numai haine negre, numai haine cenușii, numai ciopoclacuri, numai ipostaza gravă și solemnă a bărbăției. Dar unde e coada cu ochi verzi a pănului, unde e penajul strălucitor al canarului, unde e fala colorată și tanțoșă a masculilor din regnurile inferio-

spre bărbați, cochetăriile modei străbat vama unisex-ului, adică zona în care Adam și Eva se îmbracă ambigen. Aidoma. Abia după aceea, purtînd asupra-i rezuzita feminină, moda pentru bărbați are curajul să se afirme singură în arenă. Cămășile capătă, cum vedeți, ruje, volănașe duble, broderii cu acul, ba chiar și funde de catifea pe post de papion (foto 1). Puloverele bărbătești se mindresc că au devenit colorate, peticite, împetrite (foto 2) cum erau, pînă mai ieri, ale noastre. Șepcile — de Gavroche ori Sherlock Holmes — trecute o vreme prin atelierile modistelor și metamorfozate în pălării de «damă» revin acasă, mai Gavroche, mai Sherlock Holmes ca la plecarea, mai mari, mai colorate, ba chiar

re, cum să lipsim tocmai specia supremă — și mai ales stăpinul speciei! — de atribuțiile ei cele mai spectaculoase? Vitregii atît amar de vreme, bărbății trebuie repuși în drepturile lor vestimentare, au hotărît creatorii de modă. Ale lor deci, din nou, colorile aprinse ale spectrului solar. Ale lor, din nou, fundele și danteluțele. Ale lor alinturile, catifelele, jocurile de-a surpriza. Din vechea garderobă e păstrat, cu certitudine, pînă una-alta, doar pantalonii. Yves Saint-Laurent croaște costume trandafirii și turcoaz. Esterel lansează tunici împirate cu flori și cămăși cu fluturi... Ca să treacă granița

și nițelul mai caraghioase (foto 3).

Ei, dar să nu ne speriem prea tare. E și asta o joacă vremelnică a bărbăților, ca și cea cu pețele lăstate pe umeri și cu bretoanele căzute pe frunte. Să nu-i luăm în serios. Vor doar să ne pună la încercare. Vor să vadă cît timp le acceptăm cochetăria. Vor să vadă cît rezistăm în fața rap-tului. De fapt, ei își trimit în paginile de modă doar piloții de încercare și măscăricii. Ei, cei-lalți, mulții, serioșii, gravii, purtătorii de costume gri și stăpînii casei, stau într-un colț și rid. De propriile glume...

S.

culise

• Între 28 martie și 6 aprilie are loc în U.R.S.S. trecerea în revistă a celor mai reprezentative spectacole ale «Festivalului dramaturgiei românești», care s-a desfășurat în peste 30 de teatre, în toate republicile Uniunii Sovietice, oferind publicului, alături de piesele lui Mihail Sebastian («*Jocul de-a vacanța*» și «*Steaua fără nume*») și Victor Eftimiu («*Omul care a văzut moartea*»), o bogată imagine a dramaturgiei noastre contemporane, din care n-au lipsit numele lui Horia Lovinescu («*Omul care...*» și «*Hanul de la răsruce*»), Aurel Baranga («*Fii cuminte, Cristofor*» și «*Opinia publică*»), Paul Everac («*Simple coincidențe*»), Al. Mirodan («*Celebrul 702*») și Ecaterina Oproiu («*Nu sint Turnul Eiffel*»).

În luna mai, în țara noastră, va avea loc «Festivalul dramaturgiei clasice ruse și sovietice.»

• Concomitent cu premiera pe țară a piesei «*Simbăta amăgitorilor*» de I.D. Sîrbu (iarăși un titlu arbitrar schimbat în «*Simbăta păcăleților!*») — spectacol prezentat de Teatrul «Al. Davila» din Pitești și în cadrul turneului său la București — la Lódz a avut loc premiera poloneză a piesei «*Arca bune speranțe*», iar editura craioveană «*Scrisul românesc*» a oferit publicului premiera editorială a romanului «*Pentru copii și părinți*», în tiraj de masă, «*De ce plînge mama?*», aparținînd tot scriitorului I.D. Sîrbu.

• În timp ce la Teatrul «Ion Creangă» din București avea loc noua premieră a piesei «*Nota zero la purtare*» de Virgil Stoenescu și Octavian Sava, în regia Ilenei Cîrstea, spectacol însoțit de o frumoasă transmitere a stafetei între generațiile de interpreți ai textului celor doi autori, palmaresul piesei, care înregistrase pînă atunci diferite montări — pe scenele teatrelor, la radio sau la televiziune — în U.R.S.S., R.P. Chineză, R.S. Cehoslovacia, Iugoslavia și R.P. Ungară, își adăuga o nouă montare în R.D. Germană, la Friedrich Wolf-Theater din Neustrelitz.

• La Teatrul de Comedie au început repetițiile piesei «*Volpone*» de Ben Jonson, cu Mircea Șepțilici în rolul titular și Ion Lucian în Mosca, regia spectacolului fiind semnată de Ion Cojar.

• Intensă activitate la Teatrul de stat din Sibiu: de curînd a avut loc premiera «*Conu Leonida față cu reacțiunea*» de I.L. Caragiale, în regia lui Andrei Belgrader (spectacol de diplomă al tinărului regizor), acum se repetă «*Revizorul*» de Gogol, în regia lui Iulian Vișa, iar de la 1 aprilie încep repetițiile piesei «*Răposatul*» de Nușici, regia spectacolului fiind încredințată lui Liubișa Georgievski, de la Teatrul din Scoopje.

• La Oradea a avut loc premiera musicalului «*Preșul*», după piesa cu același nume de Ion Băieșu. Spectacolul orădean, regizat de Magda Bordenianu, reprezintă cea de-a șasea versiune scenică pe care o cunoaște în această stagiune comedia lui Ion Băieșu, devenit, peste noapte, «co-autor» cu Ady Braun!

• După premiera pe țară de la Teatrul «Nottara», piesa «*Cei șase*» de Robert Hossein și Fr. Dard urmează să aibă astăzi, 31 martie, o nouă premieră la Teatrul Național din Cluj.

• Din cronică ziarului «Jutarnye Novosti» la spectacolul «*Măsură pentru măsură*» de Shakespeare, realizat de Horea Popescu la Teatrul Național din Belgrad: «Oaspetele din România, regizorul Horea Popescu, ne-a dezvăluit — cu un ansamblu renăscut, reîmprospătat — un Shakespeare adevărat și pămîntesc, un Shakespeare inundat de poezie, un Shakespeare nebun, plin de pasiune și de înțelepciune. A fost o adevărată plăcere să vezi cum se desfășoară viața dublă a eroilor lui Shakespeare pe imensul scrinchiob (autorul decorului este de asemenea regizorul Horea Popescu), cum se schimbă și se maschează omul lui Shakespeare, molipsit de putere, cum se revarsă în sală un întreg mecanism minat de joc și de risul tălmăduitor.»

Victor PARHON

FANU
AL. DUȚULESCU
profesor emerit:

«Se știe prea puțin despre români»

Cea mai nouă industrie a veacului — cea a informațiilor — ne pedepsește: «Se știe prea puțin despre români», e de părere interlocutorul nostru de azi, profesorul emerit Fanu Al. Duțulescu din Craiova, repetând, cu vocea șoptită a bătrînilor, cu mîhnirea aceea palidă a vechilor dascăli, nu prea gălăgioși în zilele noastre, un adevăr cu care (vai!) mă tem că începem să ne obișnuim.

Se știe încă prea puțin despre noi, deși se știe mult, înfinit mai mult decît altădată. În tabelele de valori ale lumii contemporane, România își are pătratul ei, cu parametrii încă în studiu. Se știe mult, dar se știe totuși puțin. În Larousse-ul pe care-l descopăr în biblioteca interlocutorului nostru («Nouveau Petit Larousse en couleurs», 1968, 70 500 articole), despre Eminescu se scriu 5 rînduri, despre Brîncuși 4, despre Cantemir 3, despre Enescu 3, despre Blaga, Sadoveanu, Vlaicu sau Coandă — nici unul. Nici unul din cei patru n-au încăput în cele 70 500 de articole.

— E vina Larousse-ului, tovarășe profesor? — Mai curînd a noastră. Nu-i poți pretinde unui dicționar străin să se ocupe de altceva decît de realitățile lui naționale. Și cînd totuși o face (cum e cazul Larousse-ului), vina de a nu fi bine informat aparține, într-o mare măsură, dicționarilor naționale, care nu transmit suficient de bogat și de elocvent, suficient de argumentat, suficient de convingător (ca să-i pună pe gînduri pe autorii enciclopediilor universale, să-i oblige să studieze aceste realități) informațiile ce nu pot fi găsite în altă parte.

— De aici, importanța dicționarilor naționale, a enciclopediilor naționale.

— Putem consulta, putem chiar traduce și reinterpretă, acolo unde e cazul, un dicționar enciclopedic universal, dar nu-l putem înlocui cu acesta pe cel național. Să vă mai spun că

ultimul nu trebuie să fie o copie, o ediție mimetică a celui dintîi, ci trebuie să-și aibă personalitatea sa, izvorită din reflectarea rezervorului propriu al culturii materiale și spirituale a poporului? E un truism, dar trebuie totuși să ne oprim puțin asupra lui. Am răsfoit dicționare enciclopedice «naționale» — deci concepute, redactate și vîndute ca atare — care, nu știu de ce, practică o curioasă mixtură, dedîndu-se la niște ambiții «universale» ce le depășesc. Din cauza acestei mixturi, ele nu mai reușesc să insiste pe realitățile naționale, expediindu-le sau definindu-le simplificat.

— Avem un «Dicționar enciclopedic român», în patru volume, tipărit în 1966. Ce părere aveți despre el?

— A fost o inițiativă lăudabilă. Ea se așază într-un șir mai vechi, care începe cu «Enciclopedia românească» a lui Diaconovici, cu întreprinderile enciclopedice ale lui Candrea-Adamescu, Lucian Predescu, Dimitrie Gusti... Acest dicționar a adus, față de întreprinderile ce i-au premerș, un spor de organizare și de metodă. Dar, tocmai din cauza mixturii de care vorbeam, spune încă puțin — mult prea puțin! — despre români...

Datorăm cititorilor noștri — înainte de a transcrie în întregime interviul de azi — câteva explicații.

De ce o astfel de discuție — despre dicționare enciclopedice și despre informațiile lor asupra românilor — cu un profesor pensionar de provincie, vechi dascăl al unui liceu craiovean, nume umil, nume cvasinecunoscut?

Necunoscut marelui public, profesorul emerit Fanu Al. Duțulescu reprezintă totuși, în domeniul de care ne ocupăm, tradiția. La ora de față, la vîrsta domniei-sale, este unicul în România care o reprezintă. Și dacă este

încă un necunoscut, nu-i vina domniei-sale. Activitatea de lexicograf a prof. Fanu Al. Duțulescu se întinde pe vreo treizeci de ani, timp în care a alcătuit, de unul singur, câteva dicționare enciclopedice însumînd zeci de mii de cuvinte-titlu. Elev al lui C. Rădulescu-Motru, prof. Fanu Al. Duțulescu a editat, în 1945, primul «Dicționar filozofic românesc», cuprinzînd explicația înțelesurilor a 13 000 de termeni, carte care circulă și e consultată și azi, deși, prin forța împrejurărilor, în unele privințe dicționarul e azi depășit. Ulterior, d-sa a elaborat (dar n-a mai tipărit, fiindcă n-a găsit editor) un «Dicționar al tezelor marxiste» (5 000 de cuvinte-titlu), un «Dicționar enciclopedic de mitologie universală», într-o variantă extinsă și una prescurtată, și, în sfîrșit, un «Dicționar enciclopedic al spectacolului» (30 000 de cuvinte-titlu), conceput, după expresia autorului său, «cu ochii deschiși spre realitatea românească». Numai ultima d-sale lucrare rulează circa 7 000 de pagini dactilografiate, deci un volum uriaș de muncă, pentru că totul, de la adunarea, organizarea, sortarea și fișarea materialului, și pînă la redactarea lui, s-a făcut de un singur om. (Nu mai spunem cu cîți redactori, cu cîți colaboratori, în cît timp, s-a lucrat la «Dicționarul enciclopedic român».)

Acestea fiind zise, e timpul să continuăm discuția.

— Spuneți, tovarășe profesor, că «Dicționarul enciclopedic român» spune prea puțin despre români. N-aș vrea să facem, aici, un proces postum (dicționarul acesta s-a învechit de-acum, a murit, l-am uitat, să sperăm că noile lui ediții vor fi mai complete, mai informate). V-aș invita, în schimb, la o discuție de principiu: credeți că dicționarele enciclopedice pe domenii — cum sînt dicționarele dv. — pot totuși tenta edițiile? Tipul de dicționar enciclopedic universal rămîne totuși cel mai prestigios...

— Cel mai prestigios, cel mai tentant, dar și cel mai greu de înfăptuit. Cele mai utile mi se par — nu zîmbiți! — dicționarele mele. Ele pot rămîne «enciclopedice» și «universale», dacă nu vrem să renunțăm la titlatură, dar pe o arie precizată. Sortii de a efectua lucrări cu ambiția exhaustivității sînt mai mari pe perimetre bine determinate. Într-un moment cînd, pentru crearea volumului necesar de informație în diferite sectoare, este nevoie de mașini electronice, ambiția marilor realizări enciclopedice — totale și fără rival — mi se pare depășită, riscantă, chiar și în țările cu o veche tradiție în acest domeniu. Lucru cu atît mai revelant într-o cultură ca a noastră, încă tînără, încă la început de drum. Consemnarea amplă a fenomenului românesc nu se poate realiza, cel puțin deocamdată, datorită terenurilor încă nedefrișate, decît, cred eu, pe sectoare tematice.

— ...Cum e cel al spectacolului.

— Da, cum e cel al spectacolului. Și multe altele.

— Dați-mi, vă rog, un exemplu: un lucru fundamental despre români scăpat — sau expedit — de «Dicționarul enciclopedic român».

— Un nume românesc de importanță universală: Grigore Gabrielescu. În «Dicționarul enciclopedic român» se spun despre el doar câteva vorbe. Poftim, să citim împreună: «Gabrielescu Grigore (1859-1915), tenor ro-

mân de renume mondial și animator al vieții muzicale din România. A cîntat și în străinătate, printre altele la Scala din Milano. Gabrielescu este și autor de piese corale și romanțe». Atît, numai atît! O expediție cu totul rezumativă, pentru un personaj a cărui importanță obliga la un alt tratament*).

— Mai dați-mi un exemplu.

— O omisiune din «Dicționarul enciclopedic»: «Arbore», pentru care spicuiesc din dicționarul meu: «...Valoros prim-tenor al Operei Române (...) Debutază în țară ca bariton, participant la diferite formații de operă, pînă în 1921, cînd e angajat la Opera Română. Numele real de familie, Calmuschi, și-l schimbă în 1923 cu al soției, Arbore (Adriana), distinsă pianistă. (Face această schimbare spre a se deosebi pe scenă de fratele său, Leo Calmuschi, de asemenea cîntăreț la Opera Română) Cîntă peste hotare, în Italia, Iugoslavia, Cehoslovacia, Spania, Germania, excelînd în repertoriul wagnerian».

— Stimate tovarășe profesor, demonstrația dumneavoastră e limpede. Zestrea culturii noastre — s-a mai spus — e scumpă, dar puțină. Considerarea ei din diferite unghiuri și la diferite altitudini nu poate fi făcută înainte de a avea un inventar complet al ei. V-am înțeles exact? Ați mai avea ceva de adăugat?

— Aș mai avea de adăugat un lucru.

— Vă ascultăm.

— Este nevoie, spuneam, de cît mai multe dicționare. Fie enciclopedice, fie (cum cred eu) pe domenii. De primă necesitate, vorbind despre domenii, sînt dicționarele pe teme umaniste. Să nu uităm că specialitățile tehnice absorb astăzi un mare număr de oameni și, mai ales pentru aceștia, orientarea în domeniul umanistic se poate face — parțial, desigur, dar de neînlocuit — prin dicționare. Să vă dau un exemplu. L-am rugat, acum cîțva timp, pe un tînăr coleg, care predă la un liceu seral, să facă un test printre elevii lui. Iată rezultatul: din 50 de elevi chestionați, 44 n-au știut să spună nimic despre originea lui Iancu de Hunedoara. (Colegul meu le-a spus, ca să-i încurce: «Iancu de Hunyady».) Li s-a dat tema pentru acasă. A doua zi, din cei 44, doar 7 au venit cu ea rezolvată. Ceilalți — oameni cu slujbe, oameni ocupați în producție — făcuseră ceea ce puteau să facă: se adresaseră «Dicționarului enciclopedic român», care însă nu spune nimic pe această temă, nimic despre originea lui și a lui Mateiaș (care în dicționar e trecut «Matei...») din Țara Românească. Așa că, să nu ne supărăm pe Larousse și pe alte enciclopedii străine, cînd noi înșine ne ignorăm...

Nu ne-am propus, în cadrul interviului de azi, să cerem tipărirea «Dicționarului spectacolului» conceput de prof. Fanu Al. Duțulescu. Nici semnatarul acestei rubrici, nici revista care îl găzduiește, n-au autoritatea de a formula o asemenea exigență.

Nu ne-am propus, în cadrul interviului de azi, decît să așezăm cîteva fapte (dintr-un domeniu specializat și limitat: al dicționarilor și enciclopediilor) sub o opinie a unui bătrîn profesor, care răsună adînc și în inima noastră:

«Se știe încă prea puțin' despre români».

Noi înșine ne oferim nouă înșine prea puține date despre noi înșine. De ce?

Ilie PURCARU

* În dicționarul interlocutorului nostru: „Gabrielescu Grigore (1859–1915), celebru tenor român din Craiova, mult prețuit de Mascagni, de Puccini și deosebit de Adelina Patti (cu care a cîntat în București, în 1885, și care l-a supranumit «excelentisimul Gabrielescu», dărîndu-i, în fața publicului, un inel al ei cu brillianțe), datorită căreia ajunge, după studii temeinice, la Milano, unde va cînta permanent 4 stagioni (după care este cunoscuta lucrare a lui Pompeo Cambiasi, Istoricul Teatrului Scala între 1778–1906, în care lui G.G. i s-a atribuit valoarea maximă a tuturor superlativelor). Debutază la Scala în 1888, în opera Nestora de Galiognani, după care urmează Israel de Franchetti, Edgar de Puccini, Gioconda de Ponchielli, apoi rolurile sale favorite din Rigoletto, Traviata, Aida, Tosca, Trubadurul, Norma. Odată consacrat, cîntă în toată lumea. O nevroză, implicînd laringele și coardele vocale, îl readuce în țară. Între 1904 și 1907 conduce Teatrul Național din Craiova. Inventează un aparat pentru ritmica muzicii și compune romanțe și corale (Hora de la Jii, Cu plavanii de la plug, Cucul). Din 1911 e profesor la Conservatorul «Cornetti» din Craiova, apoi director al acestuia, pînă la 13 martie 1915, cînd își curmă viața, împușcîndu-se, regizîndu-și moartea și chiar îngropăcînea într-un impresionant spectacol popular cu muzici militare și coruri vocale, în cîntec și voie bună, așa cum hotărîse în testamentul lăsat la conservatorul local».

picătura de sânge...

Cu câțiva ani în urmă, asistând la prima ediție a Campionatelor europene de tineret, m-am convins că meciurile dintre tinerii boxeri sînt adesea mult mai dramatice decît cele dintre seniori. Experiența puțină, conjugată cu marea dorință de afirmare și curajul năvalnic caracteristic vârstei, face din pugilistul junior un agresiv prin excelență pe ring, un om care ignoră pericolul și care în pornirea firească de a plasa cît mai multe lovituri le recepționează la rîndul său pe toate cele expediate de adversar. Observația aceasta m-a determinat să-i pun, cîndva, fostului mare campion maghiar Lászlo Papp următoarea întrebare: «Intrevedeți posibilitatea ca din box să fie excluse loviturile foarte puternice, așa-zise decisive?» Papp mi-a dat următorul răspuns: «Nu, nu întrevád această posibilitate. Boxul nu e ping-pong. Și apoi nu știu cum ne-am putea înțelege să nu lovim tare. Există însă soluția clasică: apărarea. Un sistem defensiv bine pus la punct îl poate apăra pe boxer chiar și de cel mai năprasnic atac. Eschiva, parada, acel miraculos «pas înapoi», jocul de picioare, toate acestea, bine însușite, reduc aproape la zero posibilitatea de a primi lovituri decisive. Toți boxerii știu să atace, dar cîștigă numai cei care au învățat să se și apere...»

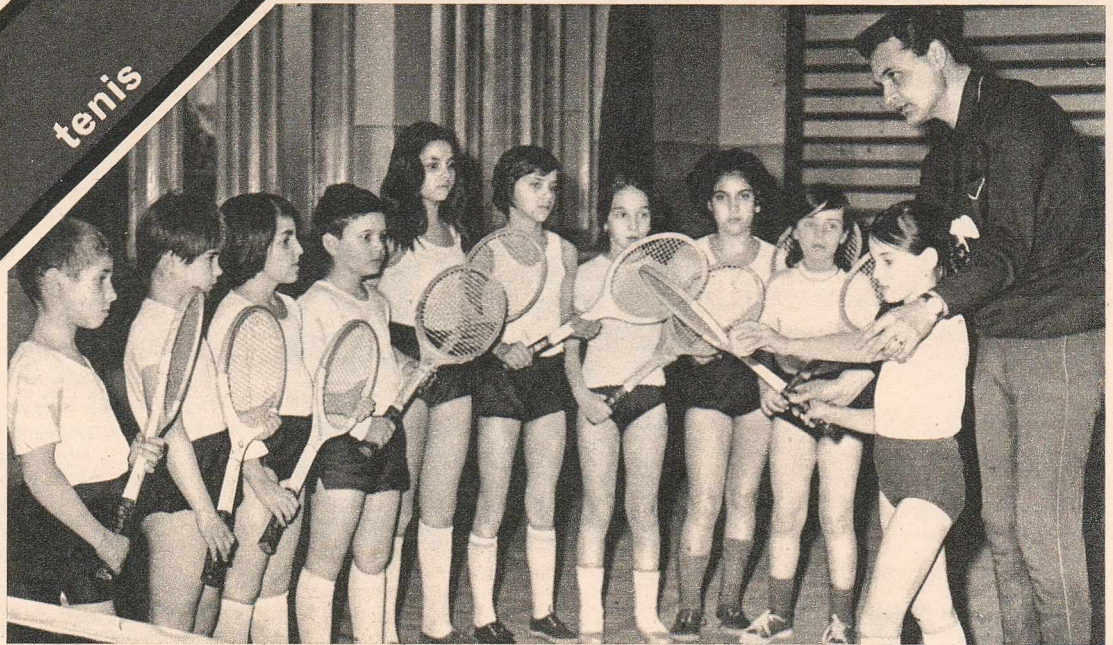
Mi-am amintit de această discuție cu cîtva timp în urmă cînd, asistînd la o gală din cadrul campionatului de juniori organizată la clubul Progresul din Capitală, am văzut ceva ce nu avea mai nimic comun cu scria pugilistică. Tinerii boxeri, dealfel foarte inimoși și bine dotați fizic, își cărau la pumni cu nemiluita, spărgîndu-și buzele și nasurile, pe care nici prin gînd nu le trecea să le apere. Și — culmea! — această învălmășeală de pumni era dirijată de către antrenorii din colț (Mihai Voinea, Ion Pinte, Gheorghe Fiat, Gheorghe Tomescu, Gheorghe Lungu, Eugen Dinu), care dădeau sfaturi de îndoielnică competență tehnică, cum ar fi: «Ia-l acum!», «Sări pe el!» (!?), «Nu-l lăsa!», «Ataci tot timpul!» și alte asemenea invitații la ofensivă cu orice preț. Nici un cuvînt despre apărare, nici un sfat de istețime tactică. Rezultatul? Mai mult de o treime din meciuri s-au terminat înainte de limită, fie prin abandon, fie prin k.o., învingătorii coborînd și ei din ring destul de șifonați. Și se mai plîng antrenorii că nu vin copiii la box...

Cînd am ajuns acasă, am observat pe gulerul cămășii o picătură de sânge. Sărise din ring, desigur urmare a sfaturilor de genul «Ia-l acum!», «Sări pe el!», «Nu-l lăsa!», «Ataci tot timpul!»... Sportul e altceva!

Petre HENT

O pereche de mănuși, una dintre cele mai mari bucurii pentru tinerii boxeri. Să nu transformăm această bucurie în teamă...

Fotografie de Ion MIHĂICĂ

o prezență în care ne punem speranța: TENIS CLUB BUCUREȘTI

Înființat în vara trecută, *Tenis club București* își propune anul acesta să intre în fondul problemelor.

...Mai întii, a făcut două importante achiziții: Günther Bosch, antrenorul echipei noastre de tineret care se pregătește pentru Cupa Galea, și Vasile Serester, antrenorul lotului național de juniori. Așadar, un început bun, dacă ne gîndim că unul din scopurile creării clubului este și acela de a constitui un centru permanent de pregătire a speranțelor tenisului nostru.

Paralel cu aceasta, cei doi antrenori și-au propus formarea unor grupe experimentale, alcătuite din copii între 6 și 10 ani. Gîndindu-se să fructifice marea popularitate de care se bucură tenisul și activitatea tenisistică spontană ce se desfășoară pe lîngă școli,

în parcuri, pe trotuarele străzilor, amintii antrenori se deplasează cu regularitate în cîteva școli din Capitală unde țin lecții de inițiere. «Aceste lecții — îmi mărturisea Vasile Serester — constituie, de fapt, forma de selecție pentru grupele experimentale. În cadrul lor, noi putem testa deopotrivă înclinația și dragostea copiilor pentru tenis, economisind o mare cantitate de muncă și de materiale. De asemenea, această metodă prezintă și avantajul că numărul copiilor cuprinși într-o astfel de selecție naturală continuă este mult mai mare».

«Vreau să remarc — spunea Günther Bosch — înțelegerea și sprijinul de care ne bucurăm în școli. În acest sens, aș cita școlile generale nr. 114 și 117, care în timpul iernii

ne-au asigurat orele necesare desfășurării activității în sală, iar pentru la vară intenționăm să amenajăm cîteva terenuri bituminizate».

«În afara preocupărilor privind depistarea și creșterea viitorilor campioni, — ne atrăgea atenția președintele clubului, Ilie Turcu — *Tenis club București* își menține porțile deschise pentru cei dornici să se recreeze, jucînd tenis. Astfel, încă de pe acum sînt ocupate 179 din cele 220 de locuri rezervate membrilor cotizanți. În calendarul competițional al acestora figurează concursul veteranilor, campionatul clubului, întîlniri cu alte asociații sportive, campionate cu handicap etc. Vom organiza, de asemenea, în funcție de solicitări, cursuri de inițiere pentru doritorii de toate vârstele».

Urăm succes tînarului club bucureștean, exprimîndu-ne speranța că va deveni unul din pilonii tenisului românesc.

Ștefan GEORGESCU
antrenor

cum putem progresa în sportul luptelor?

Răspunde
DUMITRU
PÎRVULESCU

Deși luptele ne-au adus multiple satisfacții de-a lungul anilor (3 titluri olimpice, 6 titluri de campioni mondiali, 5 de campioni europeni), sînt convins că acest «buchet» poate crește considerabil.

Cîteva din sursele și motoarele acestui progres ar putea fi, după opinia mea, următoarele:

1) Preocuparea prioritară a antrenorilor pentru o mai bună pregătire tehnică a elevilor lor, pentru însușirea cît mai multor procedee tehnice — vremea uriașilor irezistibili fiind apusă, forța fizică, oricît de mare, nemaiînsemnînd, în absența valorilor tehnice, mare lucru.

2) Creșterea numărului de antrenamente săptămînale de la trei, cîte se fac la ora actuală, la cinci, pregătirea temeinică și multilaterală cerînd un volum mai mare de timp consacrat lucrului individualizat.

3) Contractarea mai multor meciuri internaționale, criteriul comparației și al confruntării cu vîrfurile sportive din lume fiind o importanță trambulină spre «mai sus».

4) Instaurarea unui riguros control asupra vieții sportive a practicantilor acestei discipline sportive foarte grele, foarte pretențioase, care își oferă mari satisfacții, dar îți și cere o «viață invizibilă» fără cusur.

5) Popularizarea corespunzătoare, — la televiziune, în ziare — luptele fiind, la noi, un «cap de afiș» de care mulți își aduc aminte doar atunci cînd se socotește totalul de medalii la marile concursuri polisportive internaționale.

în cabina «lanternei roșii»

...O victorie mică, două puncte mari — iată psihologia pe care am întîlnit-o în cabina Sportului studentesc după succesul obținut în dauna echipei A.S.A.-Tg. Mureș. Nemulțumiți de evoluția lor din repriza a doua, «cînd le-a trecut de două ori glonțul pe la ureche» la marile ocazii ratate de Naghi și Mureșan, studenții bucureșteni și antrenorii lor s-au bucurat cu discreție și au cîntărit cu o aprecieabilă maturitate viitorul.

M. Sandu: În următoarele trei partide — cu Steagul roșu, în deplasare, cu Dinamo și C.S.M. Reșița, ambele în București — ne jucăm în mare măsură soarta. Vom lupta însă fără precupețire pînă la capăt. Dacă o fi să cădem, vom cădea eroic; fiți totuși siguri că vom face totul să supraviețuim eroic.

Antrenorul Gh. Ola: Nemulțumit de jocul elevilor mei din repriza a doua, pot să vă spun că am pierdut destule meciuri în care am jucat bine, mai bine decît adversarul, care în schimb ne-a luat punctele. Ce va fi în viitor? Cine poate ști?! Știu însă sigur că Sportul se va bate aprig pentru fiecare punct, pentru fiecare metru, pentru fiecare speranță.

R. Chihai: Avem șanse. Pînă acum, în retur, am făcut un pas și jumătate — meci nul la Bacău, victorie cu A.S.A. — pentru împlinirea lor. Și vom mai face mulți pași pe drumul ăsta.

Antrenorul Oct. Popescu: Retrogradarea devine din ce în ce mai mult «un joc colectiv». Pentru a scăpa trebuie să adunăm puncte și să fim ajutați de jocul celorlalte rezultate. Între acești doi termeni, cel care depinde exclusiv de tine — adunarea punctelor — trebuie urmărit cu o perseverență fanatică. Ea este prima șansă a oricărei «lanterne».

Pentru dezvoltarea sportului românesc, conform hotărârii Plenarei Comitetului Central al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului

o competiție inutilă sau despre eficiență în fotbal

Am acum în față rindurile unor antrenori cu privire la campionatul de tineret-rezerve și care, singure, vorbesc de faptul că autorii lor, fie că sînt prea în miezul problemei, de nu pot distinge pădurea din cauza copacilor (este vorba de cei tineri ca Deliu, Băluțiu), fie că se folosesc de rutina lor spre a obține «titluri academice» (mă refer la Traian Ionescu). Evident, acei care cunosc subiectul la care mă refer sesizează că în timp ce unii se ferec de a sublinia nume (cînd scriu sau vorbesc), eu operez invers, cu cărțile pe față. Așa că jos masca, pentru a vedea ce se ascunde sub aceste idei!

Mai întîi mi se pare util să precizez că ceea ce mi-a atribuit I. Chirilă în «Sportul» ca aș fi spus despre valabilitatea campionatului «tineret-rezerve» (un fel de sac fără fund al «eficienței») «rezumă» mult prea mult opinia pe care mi-am exprimat-o. Pe cronicar n-am să mă supăr căci el se folosește, cotidian, de «interlocutori» pentru a-și spune propriile sale păreri. În schimb, în dreptul fotografiilor altuia este inserat un adevărat catehism care începe cam așa:

«...sub masca acestei idei se ascund cei care își apără interesele personale, vizînd obținerea jucătorilor eliberați ca urmare a eventualei desființări...» Poate că aceste rînduri sînt trimise pe adresa mea.

Poate că înșii în cauză nu știu că fotbalul modern s-a depărtat mult de perioada cînd era o simplă lovire a mingii de către 22 de jucători sub conducerea a trei arbitri. Altfel nu se explică pledoaria lor pentru o competiție — cea de tineret-rezerve — care se desfășoară într-un anonim total, pe terenuri necorespunzătoare (uneori la limita maidanelor), lipsită de privirea tehnicianului principal și cu unele regulamente care reclamă «jucători sugari» și nu jucători capabili să joace în orice moment în cea mai selectă competiție, indiferent de actul său de naștere...

N-ar fi exclus ca «tehnicienii» în cauză (unii pensionați de la vîrsta de 50 de ani pentru activitate meritorie... fotbalistică, dar numai unii, pentru că pe noi ceilalți fotbalul ne scoate la pensie la 60 de ani) să nu priceapă că fotbalul modern este fotbalul cu miză de promovare sau de evitare a retrogradării; că fotbalul trebuie să urmărească victorii în cit mai mult meciuri pentru a putea obține perlele necesare coroanei ce se atribuie elitei naționale, europene, mondiale. Și că nu poate fi vorba nicidecum de un campionat de plăzieri, instruiți prin spatele porților terenurilor bune, purtați duminică de duminică pe toate plaiurile țării în desaga echipei prime care s-ar putea în final să retrogradeze, în timp ce garnitura de «tineret-rezerve» să câștige competiția! «Per aspera ad astra», drumul spre reușită e presărat cu greutăți, ar trebui să-și reamintească acei care preconizează, dimpotrivă, căi pavate cu lipsă de răspundere, cu rezultate fără rezultate!

Dar oare să fie așa de greu să-și reamintească distincții preopinente că fotbalul zilelor noastre a devenit un festival unde totul gravitează nu numai în jurul unui interpret (jucător, antrenor), ci în jurul unei echipe, luată ca un întreg, considerată ea însăși un interpret? Să nu știe ei oare că în toată lumea singurul sistem de împropiatare a echipelor din diviziile A constă în promovarea elementelor din categoria secundă și nu în competiții-fantomă de tipul «tineret-rezerve»? Iar uneori acești laureați din categoria secundă, cu miză, se dovedesc capabili — chiar în anul promovării — să câștige pină și «maratonul elitei». Reamintiți-vă de isprava lui Ipswich Town cu renumitul ei antrenor de atunci, Alf Ramsey, pentru a ne limita la acest unic exemplu.

Mai mi-au reținut atenția și alte idei, precum: «...a pune un semn de egalitate între divizia B și echipele de tineret-rezerve înseamnă a confunda noțiunile». Evident că bună-

cuvința ne obligă să nu confundăm noțiunile. În cazul acesta, trebuie făcută o delimitare clară între o șuşanea (citiți competiția tineret-rezerve, tributară bugetului statului, azil pentru «întîrziată» în fotbal, pentru «pensionari glaciale», beneficiari de carantină regulamentară, dar cu drepturile la zi) și o unitate B, concepută ca un rezervor al unității A. Diferența obligă la mustrări de conștiință și nu la induceri în eroare... Acolo unde nu există responsabilitate, acolo unde nu există interes pentru realizări și beneficii palpabile pentru propria-i producție, pledoariile rămîn simple baloane de săpun.

Curios îmi pare și faptul că antrenorul Deliu nu știe că jucătorii Manta, Niculescu, Bădin, Velea, Țaralungă, Pană, Marcu și alții nu provin de la eşalonul tineret-rezerve. Ei, aceștia, dar și Deliu însuși. Să-i fie atît de greu lui Băluțiu să-și reamintească că Pexa, Solomon, Șoou, Fanea Lazăr, Uifăleanu ș.a. n-au nici o contingentă cu furnizorul tineret-rezerve? N-ar fi exclus ca într-o zi să-i auzim spunînd că și Coman, Negrea, Vigu, Dumitru, Năstase, Pantea, Voinea sau Deleanu, Constantinescu, Cuperman, Lucescu, Florian Dumitrescu sau Rosznai, Mateescu, Troi, Dobrin, Vlad, Ivan Il, Dembrowschi, Ghiță și alții au avut ca trambulină de lansare și afirmare competiția de tineret-rezerve!

Pentru ca fotbalul românesc să se poată ridica are nevoie de niște adevărați «obsedați» de realizare profesională, de ideali practicieni care să prezinte fotbalul ca artă, ca spectacol cit mai emoționant, cu rezultate și eficiență pe toate planurile. În «Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.R. cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului» se reamintește din nou, cu toată claritatea și fermitatea: «se va acorda o deosebită atenție selecționării și utilizării în toate organismele sportive a cadrelor care dovedesc dragoste și pasiune pentru această activitate, animate de o înaltă principialitate partinică și un dezvoltat simț al responsabilității». Investiții vizînd un fotbal competitiv, elevat și nu o caricatură de competiție. Iată ce îi trebuie fotbalului românesc.

Rîndurile acestea le-a scris un om care n-a învins niciodată, dar care speră că a convins de nenumărate ori. Pentru că el a gîndit că o atitudine fermă de politică pur fotbalistică este mai importantă pentru colectivitate decît niște victorii facile, întâmplătoare, chiar dacă victimele erau niște titani.

Momentan antrenez o echipă de categoria B fiindcă am crezut de cuviință că și în Galați trebuie reactualizat fotbalul mare. Faptul că scriu cu atîtă vehemență despre desființarea actualei forme de campionat nu este în legătură cu prezența mea la cirma unei echipe din categoria secundă. Am în vedere atașamentul și răspunderea ce ar trebui să revină tuturor aceluia care se dedică fotbalului. Părerile mele mai sus expuse se bazează și pe faptul că în toate țările cu fotbal bun există, verificate, două linii de dezvoltare: una de circumstanță, în care competitorii se pregătesc pentru a se întîlni, dar nu a se depăși (fotbal de bulevard, de excursie — așa cum este organizat la noi campionatul de tineret-rezerve), și alta industrială, comerț de spectacole, de eficiență internă și internațională, de afirmare prin cluburi autohtone sau echipe reprezentative. Cel mai necugetat lucru ar fi ca, în condițiile practicării primului fel de fotbal, investițiile pecuniare să se ridice la nivelul celui de-al doilea mod de a grăbi fotbalul. Asta înseamnă să arunci banii pe fereastră... Și e păcat, fiindcă banii sînt tare scumpi!

Sînt pentru eficiență și în fotbal, în această epocă în care în România se cere tuturor muncă eficientă.

Constantin TEAȘCĂ

Angelo NICULESCU comentează pentru dumneavoastră etapa de fotbal TRECUTĂ

La 11 martie a.c., echipele noastre porniseră cu mult elan să atace prima etapă a returului, poate spre a dovedi tuturor că pregătirea lor de iarnă n-a fost o simplă vorbă de clacă... Dar se pare că răbufnirea viscolului și căderea abundentă a zăpezii care a acoperit terenurile, suspendînd activitatea fotbalistică timp de o săptămînă, au făcut ca elanul să se transforme în alean... Alean după un joc mai bun în viitor, pentru că totuși cel din prezent este departe de-a mulțumi pe cineva, fie ei oficiali, fie specialiști, fie spectatori sau telespectatori care au privilegiul de-a vedea și alt nivel de joc, ca, de pildă, cel practicat de o echipă pregătită tot de-un antrenor român, Ștefan Cavaci...

Dar să nu luăm drept etalon echipa Ajax. Să ne oprim la un meci de duminică trecută, din divizia B: Metalul București—Gloria Buzău. A fost un joc mult mai dinamic, mai decis, mai aerisit din punct de vedere tactic, decît al celor două partide din divizia A, disputate în aceeași zi pe «Republicii» și pe terenul «Politehnica» (Steaua—C.F.R. Cluj și Sportul studentesc—A.S.A. Tg. Mureș).

Din relatările radiofonice ale cronicarilor sportivi și ale observatorilor federali se poate deduce că și restul partidelor din țară au suferit de aceeași păcate, care nu sînt de azi, de ieri: joc lent, lipsit de orizont, cu puține pîlpîiri de energie, și aceea repede stinse, care infirmă total rezultatul zecilor, sutelor de kilometri ce-ar fi fost făcuți de jucători prin munți și văi în «perioada precompetițională». O singură, valoroasă excepție: meciul Universitatea Craiova—Dinamo București. Început în tempo viu, el ne-a oferit, în toate cele 90 de minute de joc, un admirabil test al ambiției sportive, al luptei fără răgăz, care ne determină să mutăm sediul dictonului de odinioară din Banat în Oltenia... Astăzi, se pare că «Oltenii-s fruncea», ei situîndu-se aproape de fruncea clasamentului, cu veleități mai justificate, credem noi, decît ale altor pretendenți...

În partida urmărită de noi la București — Steaua—C.F.R. Cluj — am avut o primă repriză a iluziilor, din partea elevilor lui Constantin și Jenei. Pornită în iureș, Steaua și-a pierdut însă repede suflul, pentru ca în repriza a II-a feroviarilor clujeni să-i dea o replică neașteptată. Abuzul de dribling din partea unor jucători talentați (Tătaru, Iordănescu, Aelenei) a dus la un prea mare consum de energie, care ar fi fost mai bine utilizată în acțiuni de amploare colectivă... «Unde sînt — ne întrebăm ca poetul damnat — frumoasele «sferturi de oră», vădite de vechea C.C.A., pe vremea cînd actualii antrenori erau motoarele neobosite ale apărării constructive și ale atacului lucid și implacabil?

«Scorurile italiene» și «egalurile», care ne-au dat un sold de 11 goluri, nu sînt, cred, de natură să mulțumească pe nimeni. Ele nu ne dau, cum greșit și tendențios ar vrea să le prezinte unii, măsura «echilibrului de forțe», «eficiența apărărilor», ci sînt numai un corolar al jocului încilcit, al indeciziei atacului, al lipsei de curaj în fața porții.

Ca să conchidem: pentru întîlnirile internaționale care ne așteaptă, toate aceste «semne» sînt departe de a fi liniștitoare...

VIITOARE

Întîlnirile nu trebuie considerate dinainte jucate. Nici C.F.R. Cluj — deținătoarea locului patru — nu poate subestima energia metalurgistilor din Cetatea de foc — aflați pe locul unsprezece — după cum nici Dinamo București, de la înălțimea locului doi, nu poate să desconsidere pe U.T.A., care are de refăcut prestigiul de echipă fruntașă. Petrolul și S.C. Bacău, rămase ambele debitoare în fața suporturilor proprii, au un joc deschis ca rezultat, iar la Brașov, Steagul roșu nu poate minimaliza asaltul studenților bucureșteni. Poate numai A.S.A. Tg. Mureș să aibă «acasă» o sarcină mai ușoară în fața formației de pe litoral.

În orice caz, la Pitești vom avea un derby adevărat, ce îl anunță, în primul rînd, evoluția de pînă acum a celor două echipe: F.C. Argeș și «U» Craiova, două vechi rivale încă din divizia B. Orice rezultat este deschis, chiar și un egal.

La București, Rapid va încerca să confirme egalul obținut în deplasare la Arad, în fața Universității-Cluj.

Jul, bine cotate în acest campionat, primește replica echipei Steaua, liderul actual. Cred că va fi un joc sustinut.

Deci, pronosticurile mele:
C.F.R.—C.S.M.: 1, x; Dinamo—U.T.A.: 1; S.C. Bacău—Petrolul: x; Steagul roșu—Sportul studentesc: 1, x; A.S.A.—F.C. Constanța: 1; F.C. Argeș—«U» Craiova: 1, x, 2; Rapid—«U» Cluj: 1, x, 2; Jiul—Steaua: 1, x, 2.

Cititori—comentatori

pe cînd turneul internațional de tenis de la bucurești?

Nu spun nici o noutate dacă — amintind performanțele obținute de tenisul românesc în ultimii ani — constat că ne aflăm în fața unora din cele mai mari realizări ale sportului românesc din toate timpurile. Cine ar fi visat vreodată că România va ajunge în finala Cupei Davis?

Întrebarea care stăruie în minte e următoarea: avînd doi dintre cei mai buni tenismani ai lumii, avînd un palmares glorios, de ce nu organizăm la București un turneu internațional de tenis?

Pentru marii noștri tenismani ar fi o recunoaștere a strădaniilor depuse. Pentru tinerii noștri tenismeni ar fi o prețioasă ocazie de a învăța. Pentru noi toți ar fi un minunat prilej de a vedea evoluția unor rachete din primul eşalon al tenisului mondial.

Eforturile financiare ar fi — sînt sigur — acoperite. Intrarea Bucureștiului în circuitul mondial al marilor turnee ar însemna, în fond, o recunoaștere a unei situații existente.

Constantin SIMA
Liceul Titu, Orașul Titu — jud. Dîmbovița

să pedalăm iar...

Ciclismul, puternic concurat de sporturile cu motor, se retrage oboșit de pe șoselele țării. Tot mai puțini sînt acei temerari ai efortului solitar în cursele contracronometru sau din spectaculoasele întreceri de semi-fond. Trebuie să observăm încă o dată că mulți tineri sînt din ce în ce mai puțin dispuși să se supună unei discipline spartane de antrenament și de viață.

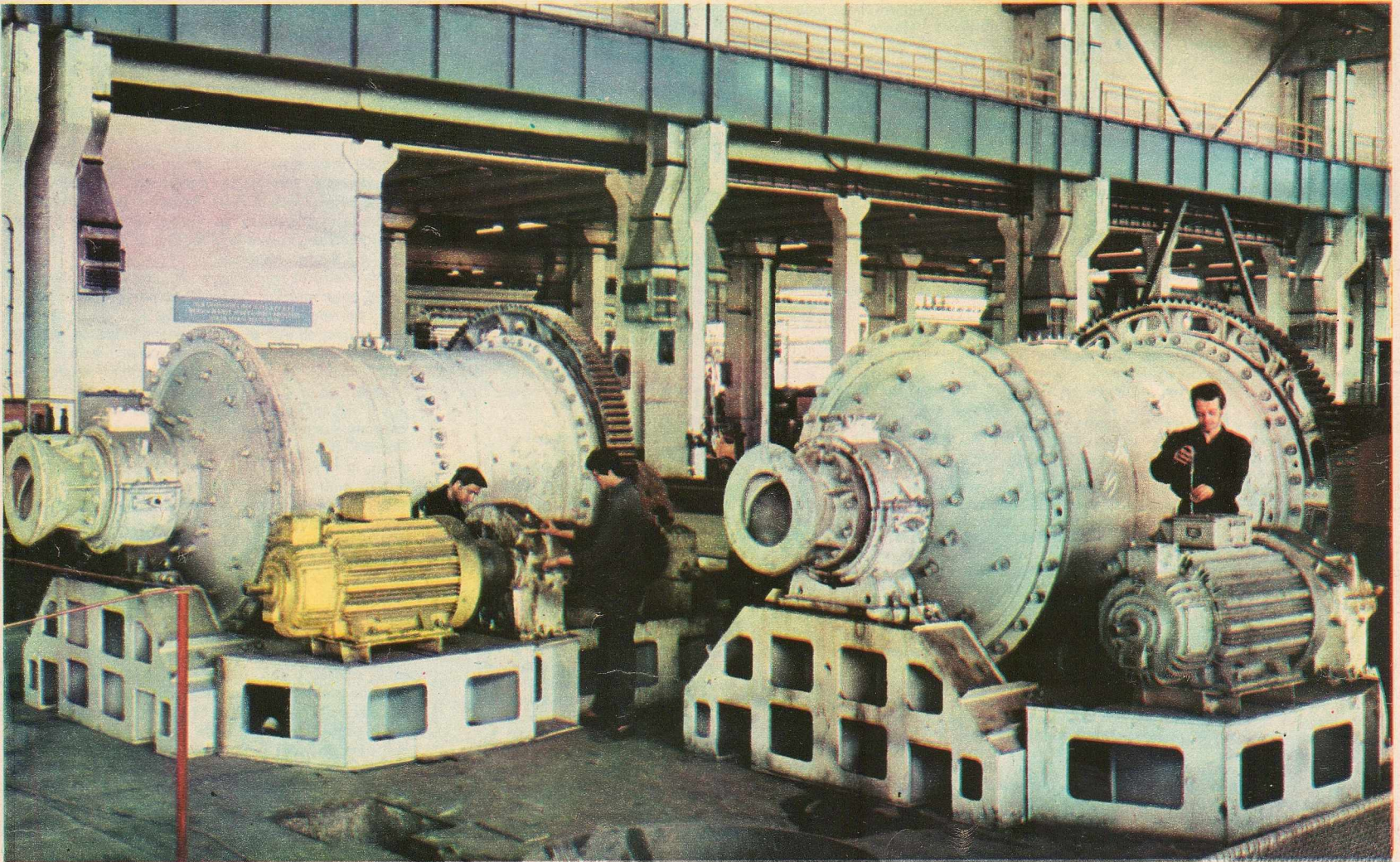
Dar — cred eu — sportul cu pedale, ca mijloc recreativ sau ca sport de performanță, trebuie repus în drepturile sale. Evident, aceasta necesită o mare investiție de entuziasm, de tenacitate, abstracție făcînd de investițiile materiale.

Ar fi bine să fie promovați ca antrenori și conducători numai oameni care au cunoscut din plin duritatea și satisfacțiile acestui sport, care pot da dovada unei priceperi pedagogice dobîndite în focul aprigelor întreceri cicliste dar nu în afara unor solide cunoștințe teoretice. Cred că ar trebui reînființate concursurile pentru copii, gen «Cravatele roșii», care se disputau în urmă cu cîțiva ani. Urmărit cu atenție, aceste concursuri ar putea să dea la iveală noi mari talente, ca Marin Niculescu, Gabriel Moiceanu sau Tudor Vasile, în stare să onoreze o tradiție frumoasă, dar atît de încercată astăzi.

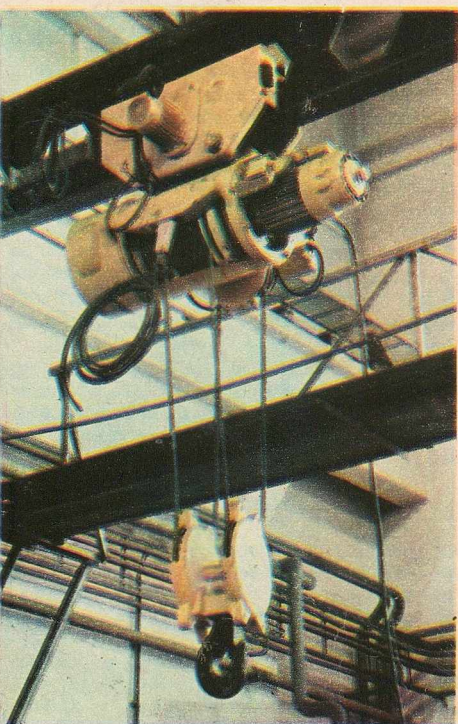
Radu Dorel LIVIU
student A.S.E., București

GUUM

La împlinirea unui mileniu
de existență a orașului,
locuitorii din Satu Mare
se mândresc
cu îndelungata lui istorie
și deopotrivă cu înfăptuirile
de mare însemnătate
economică și culturală.

UN TITLU DE PRESTIGIU - GRUPUL DE UZINE PENTRU UTILAJ MINIER - ÎN CARE UZINA **UNIO** DIN SATU MARE

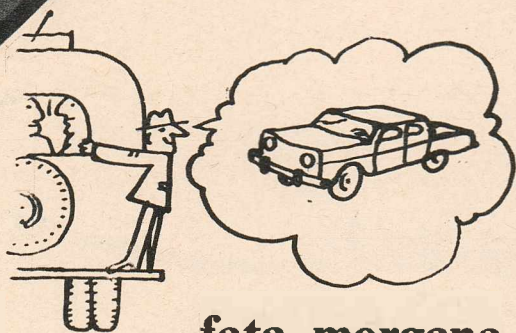

ocupă un loc de frunte, construiește:

- Utilaj de transport continuu:
transportoare cu bandă de cauciuc pentru orice înclinație,
lungime și capacitate de transport,
transportoare suspendate, elevatoare;
- Utilaj minier de exploatare și transport:
mașini de încărcat cu rulare pe șine și pe pneuri,
locomotive diesel și electrice de mină,
transportoare cu racleți, vagoneti, trolii,
ventilatoare electrice, pneumatice și electropneumatice,
mașini de torcretat;
- Instalații de preparare a minereului;
- Utilaj chimic și pentru industria
materialelor de construcții și refractare;
- Armături metalice.

De-a lungul și de-a latul țării, pe șantiere, în mine, în uzine, în porturi și pe platformele noilor așezări industriale, produsele GRUPULUI DE UZINE PENTRU UTILAJ MINIER au fost consacrate ca indispensabile și de neînlocuit.

cuvinte încrucișate

fata morgana

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ORIZONTAL: 1) Aparentă (3 cuv.). 2) Piesă a lui Molière în prologul căreia autorul ne atrage atenția asupra «Dobitoacelor care nu sînt atît de dobitoace pe cît le credem» — O prietenă a lui V. Em. Galan. 3) Subsoli! — Cîntecul palmipedelor romane — Cadet! — Radarul uman al aparențelor. 4) Mijlocește o confruntare cu tine însuși, dar numai de formă — Un fel de uite marea, nu e marea... 5) Riu în Anglia — Pe drum... de stele — Ler! 6) Parte! — Mare poet român, autorul unei cunoscute «Glose». 7) Abreviație latină — Un-guent estival — Hipo (abr. uz.). 8) Aparent — Ar fi omul însuși după G. Buffon — E de suprafață. 9) Aparența... uitării — Mamifer tibetan. 10) Eterna enigmă... schimbătoare — Două în duet! — Făcut frumos pe dinafară sau pe dinăuntru. 11) Sclavi ai aparențelor. 12) Aparență de domeniul modei pentru o Mărie dintr-o cunoscută zicală românească — Nu-i deloc în același loc.

VERTICAL: 1) Poet francez a cărui fabulă, «Țăranul de la Dunăre», în-

cepe cu versul: «Nu trebuie să judeci oamenii după aparență» (2 cuv.). 2) Aparentul, destul de frecvent — Chiar așa! 3) Pif gol! — Cald! — E într-o doagă — Primele dintre ultimele! 4) Fără... îndioală (fem. pl.) — Aco-periș ocrotitor. 5) Locuitor la înălțime — Un sentiment... în mare — Eter evaporat! 6) Avertisment canin — Eroină a poemului dramatic «Nathan înțeleptul» de Lessing care, în discuția cu templierul, spune «Oamenii nu-s totdeauna ce par» — Neprinșii «negustori cinstiți». 7) Să mergem... la operă — Țîrg în Italia — Populație liliput din Africa. 8) E de regulă secret — Dincolo de orice aparență (fem.). 9) În aparență e un necunoscut! — Aparențe (fig.) — Dacă-i mică te păcălește. 10) Strînsă cu ușa (reg.) — Poetic. 11) Ținut în Grecia antică — A vui — Anatomie (abr.). 12) Fard — Verb conjugat «oficial» ...mîine, 1 aprilie. 13) Aparent — O limită în vestimentație.

Toma MICHINICI

Dicționar: NIDD, AOC, NUS, EFE, SARC.

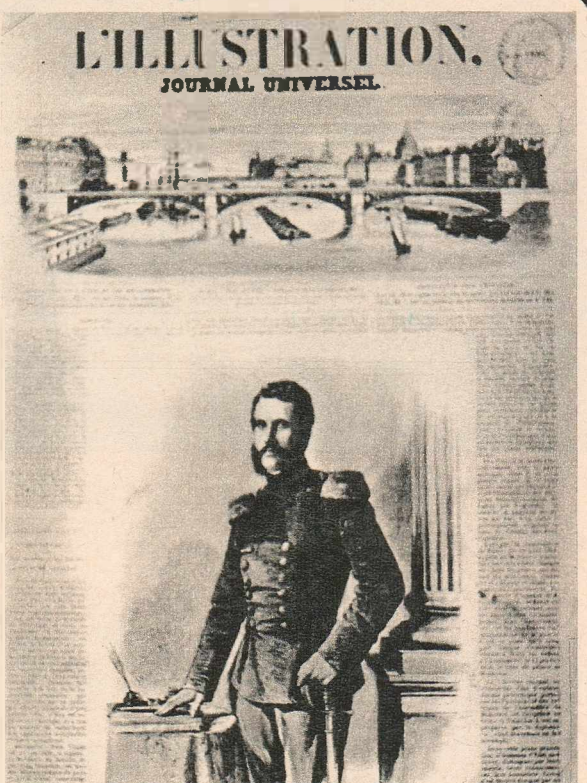
Dezlegarea jocului CINE ȘTIE, DEZLEAGĂ!, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) VINCI — IUBIRI. 2) EMERSON — ARAD. 3) ROGATORII — BE. 4) GRASA — ANTREN. 5) ITRI — TIV — OLT. 6) LAI — CATAT — AI. 7) IL — CITIT — PIF. 8) UITUCA — ADUSI. 9) ZICE — ATAS — C. 10) AAM — REVOCATĂ. 11) PROMOVARI — IR. 12) TINC — ALIANTE.

varietăți

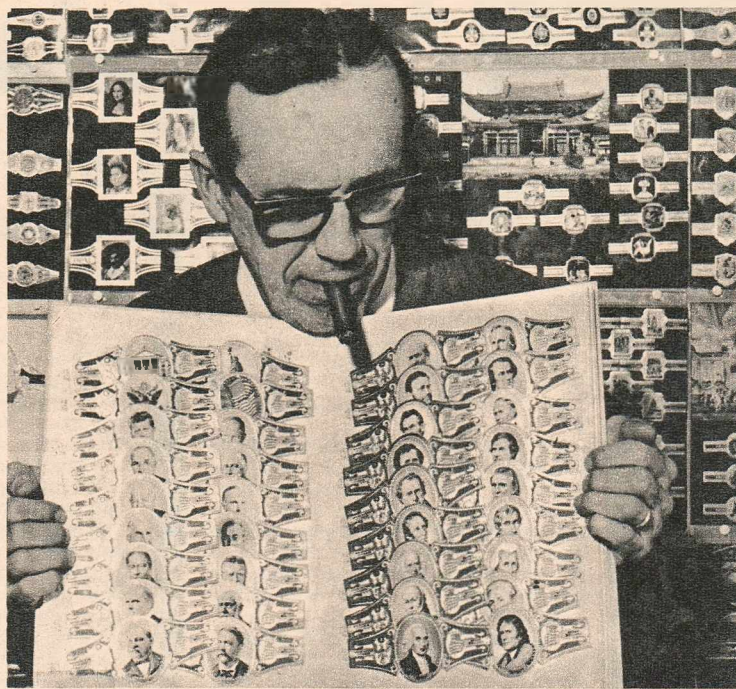
fostul student parizian — DOMNITORUL

Personalitatea domnitorului Cuza (de la a cărui moarte se împlinesc, la 5 mai, o sută de ani) s-a impus opiniei publice europene îndată după alegerea sa din 1859. În presa franceză — mai ales — au apărut numeroase articole elogioase despre *Le Prince Couza, hospodar de la Moldavie et de la Valachie* — cum l-au definit ziariștii francezi. Iată, bunăoară, ce scria, la 3 martie 1859, prestigioasa revistă pariziană «L'illustration», care-i rezervă domnitorului pagina întii întreagă, cu un desen perfect realizat după o fotografie: «Sînt vreo 25 de ani de cînd un tînar moldovean, purtînd un nume necunoscut, venea la Paris ca să studieze. Astăzi numele lui strălucește de un imens renume. El a mers în fruntea națiunii române, care se ridică printr-un sublim efort... Născut în anul 1820, la Galați, dintr-o familie neaoș românească — una dintre cele mai vechi și mai onorate... Cine l-a cunoscut îl elogiază pentru firea sa deschisă, de om afabil, fermecător... Alexandru I a fost obiectul unei manifestări naționale care i-a făcut

glorie. Numele său se leagă de o foarte frumoasă mișcare politică din secolul nostru. Și înțelepciunea sa în guvernare asigură românilor destinul cuvenit curajului și inteligenței lor».

Ce comentariu se mai poate adăuga acestor binemeritate laude făcute de străini marelui luptător pentru cauza unității poporului nostru?

ce este un vitophilist?

Domnul Caussignac din Geneva este vitophilist, Adică? Adică este un om care colecționează cu asiduitate etichetele de pe țigările de foi. Colecția sa numără 20 000 de exemplare, cel mai valoros fiind unul din anul 1860, de pe o havană cubaneză.

idei încrucișate

pentru o lună normală

Cer de la început scuze cititorului (eventual) al acestor rînduri, pentru conținut derizoriu. Avem fiecare din noi probleme serioase de rezolvat, vă asigur că nu lipsa de probleme — ci mai degrabă inversul acestei stări de lucruri — mă împinge să protestez cu o vehemență pe care o și simt deplasată, împotriva lunilor consacrate unor campanii care mă lasă perplex și, într-un fel, frustrat.

Am terminat anul trecut antrenări, cu tot avîntul, în «luna cadourilor».

Fără nici o tranziție, fără nici o pregătire și, mai ales, fără să simțim nevoia, am început anul acesta, participînd entuziasmat la «luna curățatului chimic».

La ora la care scriem sîntem intens

solicitați și tragic împărțiți între «luna preparatelor culinare» și «luna undulației permanente», încît celor mai devotați dintre noi nu le rămîne nici măcar o chenă neconsacrată unui țel civilizator și nici o șansă să pună un ban de o parte pentru apropiata «lună a albiturilor».

Poate să fie, în ce mă privește, un semn de bătrînețe, dar simt nevoia să trăiesc, măcar din cînd în cînd, cite o lună normală, în care să nu se întîmple nimic excepțional. Să mă duc dimineața la slujbă fără să mi se ceară pronosticuri despre albituri, să mîinc, la prînz, ce vreau eu și nu «preparate culinare», nevastă-mea să-și facă permanent pentru că vrea să-mi placă mie și nu pentru că ne aflăm în plină campanie de curățat chimic.

Dar lăsînd la o parte enervările personale, cred că ar merita să reflectăm, fie și în treacă, la originile demagogiei conținute în delirul publicitar pe care vi l-am semnalat.

Pentru asta ar trebui să ne întrebăm cui folosește afișarea pe toate gardurile a «lunii preparatelor culinare»? Vinzării unor mărfuri aflate în astfel de cantități încît publicul trebuie împins spre cumpărare? Lansării unor noi produse și noi centre de desfacere?

Recunoaștem alimentației publice și

diverselor ei trusturi că au parcurs un oarecare proces de diversificare. În orice caz însă ofertele de servicii, în acest domeniu, rămîn sub nivelul cererilor. Reclama nu urmărește să impulsioneze comerțul ci, mai curînd, să se constituie într-o referință despre excelența activităților tovarășilor care coordonează rețeaua restaurantelor bucureștene.

«Luna undulației permanente» are sarcina să ascundă faptul că zone vaste ale Capitalei, îndeosebi noile cartiere, n-au nici o unitate a cooperativei «Igienă».

Ce s-ar fi întîmplat dacă luam în serios, în ianuarie, «luna curățatului chimic» și ne prezentăm la foarte puținele unități «Nufărul», conform invitației? Proclamăm «anul curățatului chimic»?

Firește, nimeni nu ia în serios toate prostioarele afișate prin diverse vitrine, cenzura bunului-simț echilibrează exageranțele undulației permanente, «Nufărul» spală cit pot masinile sale să o facă.

Așa stînd lucrurile, să lăsăm în pace măcar lunile care vin.

Să facem reclamă pentru informarea consumatorilor, pentru ușurarea judecăților acestora, să nu inventăm artificiale și, pînă la urmă, plictisitoare perioade de excepție, permanent undulate.

Eugen MANDRIC

Ora 3.00.
Se descarcă materialele
și alimentele.
«BAHÍA AGUIRRE» se odihnește
după lupta cu valurile
din pasajul Drake,
luminat de primele
raze de soare.

▲ Aproape
de insula Deception,
aisbergurile
devin frecvente.

La 20 000 kilometri DEPARTE DE ȚARĂ

Privit de sus peisajul Patagoniei apare destul de monoton, lipsit de păduri și parcă fără viață, pustiu. Ici, colo se disting lacuri minuscule și drumuri rectilinii fără sfârșit.

După patru ore de zbor facem prima escală la Rio Gallegos, oraș situat la vărsarea în ocean a râului cu același nume, capitala provinciei Santa Cruz. Ceea ce frapază de la înălțime este coloritul viu, predominant, verde și roșu, al acoperișului caselor, parcă uniform de înalte, și rețeaua rectangulară de străzi. La coborârea din avion simțim... prima caracteristică a acestor locuri: vânturile puternice dinspre vest. Colegul Ricardo Sureda, originar din acest oraș, ne spune că aici vânturile sînt mai puternice chiar decît în Antarctica, ajungînd la viteze de 200—250 kilometri pe oră!

ÎNAINTE DE GHETURILE ANTARCTICII... ȚARA DE FOC

Nu trece decît o oră, și vîntul se mai liniștește. Cea mai mare parte a pasagerilor cu care am călătorit rămîn aici, iar grupul destinat Antarcticii continuă călătoria spre sud, cu un avion militar. Pe deasupra strîmtorii Magellan, pe care o vedem foarte bine, avem impresia că «jos» e furtună: apele sînt foarte agitate, se disting creste de valuri înspumate care la început ni se par sloiuri de gheață. De aici, în față, se vede teritoriul Tierra del Fuego (Țara de Foc), separat natural de ținuturile Patagoniei. După o scurtă escală la Rio Grande, oraș situat numai la opt metri deasupra nivelului mării și care, la prima vedere, are aceleași caracteristici ca și Rio Gallegos, continuăm zborul spre sud.

Călătoria devine brusc mai interesantă odată cu trecerea Anzilor. Observăm trecerea de la o zonă asemănătoare mesetei patagonice la zona de precordieră și — mai spre sud și vest — la cordiliera propriu-zisă, cu piscuri semețe și pante abrupte, acoperite parțial de păduri. Din acest peisaj se detașază prin frumusețe și diferență de colorit lacurile andine Fagnano și Escon-

dido, zăpada conservată pe sub vîrfuri și ghetarii suspendați.

În cîteva minute, din împărăția Anzilor apar, întinzîndu-se mult către vest, canalul Beagle și orașul-port Ushuaia, ținta călătoriei noastre aeriene și puntea spre Antarctica a majorității expedițiilor.

Aterizăm la baza aeronavală situată în partea vestică a orașului. Primii pași în Țara de Foc, la ieșirea din aeroport, înseamnă și un contrast de temperatură (de la plus 25°C, la plecarea din Buenos Aires, la minus 2—3°C aici) și de relief, prin trecerea de la imensitatea pampelor «calde» la Anzii stîncoși ce găzduiesc ghetarii.

Ushuaia, orașul cu vreo 5 000 de locuitori, capitala Țării de Foc, este considerat orașul cel mai sudic de pe glob. Cea mai mare parte a populației locale sînt descendenții vechilor triburi de indieni yaganes și onas și se ocupă mai ales cu pescuitul, vînătoarea și creșterea oilor; desigur se întîlnesc și locuitori de origine europeană, mai ales spanioli și italieni, a căror principală îndeletnicire o constituie comerțul cu bunuri de consum și articole pentru turiști. (În ultimii ani prezența turiștilor pe aceste locuri se face tot mai mult simțită. Au început chiar să se organizeze excursii anuale în Antarctica avînd un punct de oprire și în Țara de Foc, unde există și o rezervație naturală, în vecinătatea graniței cu statul Chile.) Mulți dintre europenii statorniciți în Țara de Foc sînt urmașii celor veniți spre sfîrșitul secolului trecut în căutare de aur sau mari crescători de oi care dispun de imense suprafețe de teren.

În împrejurimile orașelului Ushuaia se înalță spectaculoasele creste andine, cu impozantele vîrfuri Cinco Hermanos și Monte Olivo, care au aproape 1 500 de metri altitudine.

ÎL ÎNTILNIM PE COMANDANTUL COUSTEAU

La aeroport aflăm că vaporul nostru, «Bahía Aguirre», încă nu a sosit. În scurtul răgaz disponibil vizităm

portul, cu care ocazie avem primele surprize plăcute: din cînd în cînd asistăm la salturi ale focilor la suprafața apei, iar cîteva minute mai tîrziu descoperim, ancorate în port, vasul «Calypso» și spîrgătorul de gheață argentinian «San Martin», pe care, dealtfel, vom înnopta în așteptarea vasului nostru. În zorii zilei de 4 decembrie, acesta își face apariția după ce a navigat timp de o săptămînă prin apele Atlanticului venînd de la Buenos Aires.

Spre seară, înainte de plecare, la căpitănușul vasului vine în vizită comandantul Cousteau împreună cu cîțiva colaboratori, cu care ocazie se pun la punct unele probleme tehnice legate de traversarea pasajului Drake și are loc o scurtă discuție amicală cu grupul de exploratori de pe «Aguirre». Ne luăm bun rîmas cu asigurarea că ne vom reîntîlni în Antarctica.

Ultimele pregătiri de plecare au durat aproape toată ziua, astfel că abia spre miezul nopții ridicăm ancora, pornînd spre est pentru a străbate canalul Beagle, care astăzi este foarte calm. P trecem prima noapte, pentru noi neobișnuit de luminoasă, foarte calmă, la îndepărtatele latitudini australe.

În dimineața următoare cînd ne-am trezit ieșeam din canal și intram plini de emoție în cea mai agitată mare de pe glob, pasajul Drake, locul de întîlnire a oceanelor Pacific și Atlantic. Zărim ultimele insule stîncoase înspre Capul Horn apoi «Bahía Aguirre» se avîntă în lupta cu valurile.

Spre seară oceanul este și mai agitat și călătoria devine spectaculoasă și... anevoioasă pentru cei care suferă de rău de mare. Noi, cei doi români, suportăm cu bine «situația», dar constatăm că legănatul valurilor ne predispoaze la somn.

În cabinele vecine și pe punte se așterne liniștea; afară este frig și sînt valuri mari, iar colegii noștri nu mai îndrăznesc să coboare din pat, poziția orizontală fiind mai potrivită spre a suporta mai ușor tangajul. Astfel mai trece o noapte, pentru ca abia spre seara zilei de 6 decembrie să întîlnim

un fapt deosebit: în față, ca un nor alb, plutește primul aisberg! Cînd ne apropiem observăm în urma lui o «trenă» de alți trei-patru, mai mici.

ANTARCTICA!

Treptat, aisbergurile se înmulțesc, prezența lor, formele și dimensiunile cele mai diverse devenind un fapt obișnuit. Cerul foarte senin permite să observăm spre est, la mare distanță, un șir de stînci din Țara lui Graham, iar luminozitatea perfectă, aerul rece și pur ne fac să «uităm» că este de fapt miezul «nopții».

După un somn scurt, pe la ora 2 agitația de pe punte ne face să ne trezim: se apropie debarcarea. În față, impozantă, cu pereți abrupti, aproape toată acoperită cu ghetari, pe un fond perfect luminat, insula Deception!

Vaporul se oprește la vreo 2 kilometri de insulă și se pregătește elicopterul pentru recunoaștere. Este prima cursă spre Antarctica în această vară australă și este nevoie să se examineze dacă nu cumva aisbergurile au blocat îngusta intrare în insulă. La cabina de comandă și la platforma de elicopter de la pupa, multă animație. Se comunică observațiile: totul este favorabil.

Vaporul se pune în mișcare pentru a intra în «Puerto Foster», cum se numește marea interioară din insula Deception. Se lasă la apă o barcă cu motor, ne luăm rîmas bun de la restul colegilor care vor pleca mai departe, la alte baze din Antarctica și după cîteva minute, la ora 4 dimineața, în această zi de 7 decembrie 1972, primii geologi români în Antarctica pun piciorul pe un pămînt situat la 20 000 kilometri de țară, avînd drept martori oculari curioșii pinguini antarctici. Natura a rezervat acestui moment memorabil un cadru feeric, o vreme neobișnuit de calmă și însoțită.

Gheorghe ISTRATE
și Ioan TEODORU

(Va urma)

unde sînt
CLOVNI
de altădată?

Oare și de data aceasta Fellini ne întinde o capcană? Când spune că «cinematograful seamănă foarte mult cu ciroul» și că, «probabil, dacă n-ar fi existat cinematograful, dacă nu l-aș fi întilnit pe Rossellini și dacă ciroul ar fi rămas un gen de spectacol de o anumită actualitate, mi-ar fi plăcut mult să fiu directorul unui mare circ, căci ciroul este un amestec de tehnică, de precizie și de improvizatie. În timp ce se desfășoară spectacolul pregătit și repetat, se riscă, într-adevăr, ceva, vreau să spun că, în același timp, se trăiește». Nu. Când spune toate astea, magicianul nu se mai joacă de-a v-ași ascunselea cu noi, trebuie să-l credem pe cuvînt pe omul care n-a apucat să fie director de circ, dar care i-a creat pe Zampano și Gelsomina, pe Il Matto, care a chemat clovni să se prindă în hora personajelor din «8 1/2» sau să împrumute Cabi-riei măștile lor, care își deghizează eroii în veșminte insolite ori îi obligă să meargă ca pe sîrmă. Clovni, cei reali și cei imaginari, trebuiau odată și odată să dea năvală într-un film. Și, ca într-un mare spectacol de adio, să ne aducă aminte cîtă viață este într-o clovnerie, cîtă clovnerie este într-o viață. Căci pînă la urmă, aici a ajuns magicianul Fellini — adică acolo unde era de așteptat — ducînd puțin de nas televiziunile italiană și franceză care i-au solicitat un reportaj despre clovni. Un Fellini care nu trage pe nimeni pe sfoară este greu de închipuit și, trezindu-se în acea situație fericită cunoscută îndeobște sub numele de «mănînci calule ovăz», cineastul a profitat cît a putut: «Nu am avut decît să-mi deschid din nou valiza de iluzionist — spune el — pentru a face să renască amintirile mele de copil din vremea cînd am văzut montîndu-se prima cupolă, cînd măscăricii cu chipurile vopsite mă captivau și mă terorizau totodată».

Fellini nu putea realiza un documentar de strictă censem-nare a dispariției unei arte. Nu-i dădea pace «ciroul său interior» și iată că ancheta «pe urmele unor clovni» se urnește greu, reportajul este nevoit să se retragă, de multe ori, pentru a face loc fantasmelor felliniene. Nu numai omul care există în clown își cere drepturile, ci și clownul din oameni, iar primii care invadează ecranul sînt cei care i-au întovărășit copilăria în orașul său natal, Rimini: nebunii tîrgului, nevestele-jandarm, caraghioșii cu ifose, solemna ceată de pierde-vară (în privința acesteia din urmă, evocarea băieților din «I Vitelloni» este limpede). Ciroul l-a fermecat pe puștiul de odinioară, dar clovni nu l-au făcut să ridă, semănau prea mult cu ceea ce întîlnia în plină stradă. Cu atît mai mult nu-l vor înveseli acum, cînd cei care au scris un capitol din istoria candidă a rîsului printre lacrimi sînt bieți bătrîni ce-și duc traiul prin azil, sanatorii, colțuri retrase. «Orașul nu mai știe de ei», James Guyon, primul August din La Belle Époque, Rhum, regele Medranoului, Antonet, Bario și Dario, Rivel sînt doar amintiri, din minunile lor a rămas aici și colo cîte un album.

Împreună cu o echipă de teleaști, Fellini scotocește Parisul, doar-doar va da de o urmă a grandorii de altădată, o rămășiță capabilă să înfrunte vremea. Pierre Étaix îi făgăduiește un filmuleț primitiv, realizat de socrul său, Fratellini. Culmea ironiei — bobina se rupe, aparatul de proiecție se împotmolește, ecranul rămîne ostil.

I se spune că la televiziunea franceză ar exista o peliculă

(Continuare în pag. 32)

premiile ACIN –
premiile publicului

Dincolo de semnificația lor festivă, premiile Asociației cineaștilor pe anul 1972 constituie și un prilej de bucurie aparte pentru iubitorii cinematografului românesc; numele laureaților, titlurile filmelor distinse coincid cu multe din preferințele, din opțiunile publicului nostru, exprimate de nenumărate ori în cadrul unor anchete, al unor discuții, în scrisorile trimise redacțiilor și creatorilor. «Puterea» și «Adevărul» a fost marele film politic al lui 1972, «Felix și Otilia» a reprezentat un moment de deplină biruință artistică, «Nunta de piatră», «Apoi s-a născut orașul», «Victor Iliu» au confirmat încă o dată talentul de excepție al unor tineri creatori ca Dan Pița, Mircea Veroiu, Constantin Vaeni, Nicolae Cabel, iar Margareta Pogonat, interpreta celui emoționant «Drum în penumbră», ori Leopoldina Bălănuță au fost, pentru toată lumea, «actrițele anului».

Și cînd te gîndești că se scrie atîta literatură despre prăpastia dintre gustul publicului și cel al profesioniștilor.

FELIX
ȘI
OTILIA:

premiul
pentru
regie
(Iulian
Mihu)
și pentru
scenariu
(Ioan
Grigorescu).

MARGARETA
POGONAT

ACTRITILE
ANULUI:

◀LEOPOLDINA
BĂLĂNUȚĂ

(Urmare din pag. 31)

documentară despre clovni. Dar la televiziunea franceză, o cucoană pe nume Adelaide, pentru care Fellini sau Bellini este totuna, îi aruncă un film cu numărul 354 A. Atâta știe madame Adelaide, filmul cu clovni — de fapt trei secvențe amărite — are numărul 354 A. Cineastul pleacă mai departe, dar noi rămânem o clipă acolo, cutremurați la gândul că într-o bună zi s-ar putea ca toate Adelaidele lumii, reunite, să se transforme filmele dragi în simple cifre, să facă o apă și un pământ din Antonioni și Wajda, din Welles și Jancsó, din Tarkovski și Konchalovski. Dar să trecem peste asta. Ajunge un prohod, ajunge o singură moarte.

Negăsind mărturii despre circ — o lume care nu mai are azi nici o semnificație căci oamenii nu mai știu să ridă, spune scurt cineastul — Fellini îi omagiază nostalgic pe clovni de altădată. Iată-l pe Guyon, clovnel care a fugit din spital pentru a-i vedea pe Footit și Chocolat și care avea să moară în stal, nebăgat în seamă de nimeni, între un hohot de ris și un spasm de durere. Iată-i pe frații Fratellini zburînd — ca în desenele lui Chagall — pe mari aripi de fluturi, colindînd spitalele, alinînd durerea răniților. Viața refuză să se lase reconstituită, închipuirea mai poate cîrpi cîte ceva (distanța pînă la Steiner din La dolce vita, solitarul care asculta zgomotele naturii înregistrate pe bandă de magnetofon, nu este chiar atît de mare). Cred că este prima dată cînd Fellini își îmblînzește fantezia, cînd acceptă să o țină în frîu, pentru a ocroti parcă realitatea atît de plăpîndă. În secvența tragic-grotescă a înmormîntării ultimului clovn, în timpul paradei funerare, care la un moment dat părea să atingă paroxismul, un actor bătrîn iese din rînd, implorîndu-l pe autor: «Nu mai pot Federico, am obosit». M-am întrebat de ce nu-l silește Fellini să intre înapoi în horă, așa cum își bicuia personajele din «8 1/2». De ce rabdă o poveste duioasă despre clovnel Fru-Fru care vine ori de cite ori aude chemarea unei trompete? Și, în general, de ce stă el — nemaipomenitul născocitor de povești — să asculte basmele altora? Nu cumva înțeleptul se îndoiește, nu cumva știe că tot mai puțini muritori pot să țină pasul cu ritmurile lui îndrăcite? Așadar, pînă la urmă, vorbind despre clovni de altădată, Fellini a făcut ce-a făcut și ne-a mai spus cîteva adevăruri despre sine, adică și-a mai rotunjit filmul cel mare și neterminat al vieții sale.

Avea dreptate Gideon Bachman, lui Fellini nu poți să-i zici niciodată «La revedere, Federico», ci doar «ciao, Federico».

Magda MIHĂILESCU

gros-plan

DAVID HEMMINGS

David Hemmings nu are nici una din trăsăturile născătoare de idol. Un obraz fără linii, fără expresie, o gură mică, de copil, cu o bărbie și mai mică, pierdută parcă în șanțul ușor adîncit al buzei de jos. Și totuși Antonioni l-a ales să reprezinte suveranitatea epocii

moderne, prin personajul fotografului de succes, Thomas, din «Blow-up». Și totuși Clive Donner l-a ales să reprezinte suveranitatea incertă de monarh, prin personajul regelui Alfred cel Mare. Distanța în timp a celor două personaje este cosmică. Dar ceea ce le a-

proprie nu este jocul uniform sau sărăcăcios al unui actor care nu se poate «juca» decît pe sine, ceea ce le apropie nu este doar acest chip alb, șters. Ceea ce le apropie este protuberanța ochilor. Protuberanța mereu încercănată a ochilor. Ea devine simbolul omului care nu trebuie să se vadă, ci doar să vadă. Ea dăruiește lui David expresie, personalitate, similitudini și diferențieri în nuanțele rolurilor sale. Ea încredințează ochilor și chipului profunzimea, misterul, liniștea sau semănătatea sufletului.

O privire albastră ieșită din orbite, parcă nesătulă de cît și ce poate cuprinde, de cît și ce poate exprima, de cît și ce poate disimula. Pentru că ochii lui David sînt ochii omului-cameleon, care trebuie să fie luat drept ceea ce nu este. Fie că este deghizat ca Thomas, sub chipul reparaturului sau al instalaturului, pentru a surprinde presiunea nervoasă a unei Brigitte Bardot sau sinuciderea unei Marilyn, fie că e deghizat ca Alfred cel Mare, sub haina preotească sau a vagabondului, pentru a se regăsi pe sine însuși, pentru a restabili echilibrul puterii prin echilibrul moral și social al unei țări. Datorită lui, personajele sale, chiar deghizate, devin transparente. Ceea ce le trădează sînt totdeauna ochii.

Prin fotografatul Thomas, David este omul-ochi, ochiul pe picioare, creatura cu ochi-ventuze, tarul captator de imagini.

Prin Alfred cel Mare, David este ochiul-clarviziune și ochiul patimă, ochiul-înțelepciune și ochiul-slăbiciune.

Thomas și Alfred — clarviziunea vederii și a spiritului. David Hemmings nu este Thomas, nu este nici Alfred cel Mare și nu este numai unul sau celălalt. Cu certitudine însă, Hemmings este un idol. Ochiul-obiectiv a născut idolul-ochi.

Nicoleta GHERGHEL

CINECOTA SĂPTĂMÎNII 9 cronicari — 9 filme

Filmul	Călin Căliman	Ioana Creangă	Florica Ichim	Gelu Ionescu	Magda Mihăilescu	Horia Pătrașcu	Valerian Sava	Tudor Stănescu	D.I. Suchianu
Zestrea	*	*	**		*	**	*	*	**
Cu mîinile curate	**	**	**	*	**	**	**	**	**
Atentatul	***	**	**	**	**		**	**	
Salvarea	**				**		*	**	
Copilul sălbatic	**	**	*	*	**	*	**	**	****
Clovni	***	***	****	****	****	***	****	***	**
Organizația	*	**	**	*	*	**	*	**	***
Structura cristalului	***	***			***	****	**	***	***
Eu nu văd, tu nu vorbești, el nu aude	*	**	*		0	0	*	*	***

0 inutil a vă deranja
* de văzut eventual
** de văzut

*** de văzut neapărat
**** capodoperă

cinemateca

mai este ceva dincolo de morală?

Fără îndoială că da. Întrebarea care mai poate fi și care trebuie, neapărat, pusă este însă, — dincolo de care morală? Căci o întreagă istorie a artelor contemporane poate servi drept document, dacă nu în acuzarea, cel puțin în punerea sub semnul întrebării a morălei burgheze, așa cum se cristalizase ea în secolul trecut.

Fie că o ilustrează (*Libelei*, Austria, 1933), fie că o analizează (*Pe chei*, S.U.A., 1954), fie că o neagă (*Scurtă întâlnire*, Anglia, 1946), oricare din aceste filme, grupate tematic în ciclurile lunii martie, poate constitui un punct de plecare, într-o posibilă analiză a schimbării conținutului unor precepte de morală.

Dacă Max Ophüls a învățat cum nu se poate mai bine lecția montajului, nu a lui Eisenstein, ci a lui Pudovkin și aplicînd-o la banda sonoră, poate, fără nici un risc, să-și înceapă filmul cu o

arie din «Răpirea din Serai» și să și-l termine cu Simfonia Destinului, nu aceeași maleabilitate o demonstrează însă și în abordarea subiectului. *Libelei* poate ilustra cum cel care «rîvnește la nevasta altuia» este pedepsit foarte aspru, cu moartea, distrugînd în același timp și o inimă nevinovată. Se pare însă că războiul mondial — cel de-al doilea, că primul se pare că nu reușise întru totul — i-a făcut pe oameni mai indulgenți cu privire la aplicarea pedepsei capitale în chestiuni de inimă. Așa că, David Lean, în 1946, poate să povestească, induioșînd sufletele, cu o sinceritate tulburătoare și astăzi, despre «scurta întâlnire» a unor oameni obișnuși. Poveste, de fapt, dacă ar fi s-o interpretăm juridic, a unui dublu adulter, autosanționat de parteneri printr-o despărțire definitivă, foarte apropiată de moarte.

În schimb, Max Fleischer are umor și, văzînd, în 1973, selecția de benzi desenate cu Popeye marinarul și cu Betty Boop (realizate între 1933 și 1938) cred că-l putem înscris, eventual, și pe el printre precursorii «absurdului». Al unui absurd tehnicist, mecanicist, ironic, pînă la o demență a mișcării, care-și păstrează totuși logica ei copilărească. Acest lucru nu le-a induioșat deloc pe femeile puritane americane, care au cerut suprimarea Bettyei Boop, «ființă» desenată care atenta, chipurile, la «bunelile moravuri». Față de o asemenea cerință a «pieței», Fleischer s-a văzut

nevoit să-și asasineze creatura.

Elia Kazan are vocația analizei psihologiei maselor. *Pe chei* este unul din puținele filme care povestesc despre crearea stării de conștiință a maselor, dominată de ideea tradițională și idilică a cinstei. Cinstea care înseamnă a nu vorbi despre ticăloșiile stăpînilor, pentru a-i lăsa să te exploateze în voie. Astfel că «turnătorul» nu mai este «denunțatorul» lui Ford. Este omul care are curaj. Să se lupte cu el și să lupte pentru alții. Să lupte astfel pentru dreptate.

Aceeași luptă pentru adevăr și dreptate este valabilă, la alt nivel, și pentru un creator. Să-i dăm cuvîntul lui Ingmar Bergman, a cărui operă va constitui unul din ciclurile cele mai interesante ale actualei stagiuni a Cinemateciei: «In-

dustria filmelor comerciale nu are morală. Sau poate morală este dependentă de imoralitate și nu putem vorbi de o etică artistică... Pentru că cei mai mulți dintre oameni privesc activitatea noastră ca suspectă, sînt obligat să-mi fac o morală pentru mine însumi. O morală atît de absolută încît devine cîteodată foarte greu de purtat de cel care i-a formulat regulile.»

Și acum, iată care sînt regulile auto-formulate de Bergman: 1) Să fii mereu interesant. 2) Să acționezi mereu după conștiința ta de artist. 3) Fiecare film este ultimul meu film. *Plouă peste dragostea noastră*, 1946, și *Muzică și întineric*, 1947, sînt doar începutul unei opere bazate pe această morală.

Rodica POP

«AL ȘAPTELEA SIGILIU» va fi unul din filmele pe care le veți putea viziona în cadrul ciclului Ingmar Bergman, la Cinemateca.

semnal
extern

anticipări general europene

Săptămîna viitoare (la 6 aprilie) consultările multilaterale pregătitoare ale Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa vor intra într-o a treia vacanță de la startul începerii lor în noiembrie 1972. Pînă atunci se vor fi înregistrat probabil progrese decisive în definirea primelor două puncte ale agendei viitoarei prime conferințe general europene, respectiv problemele securității și colaborarea economică, tehnic-științifică și în domeniul mediului înconjurător.

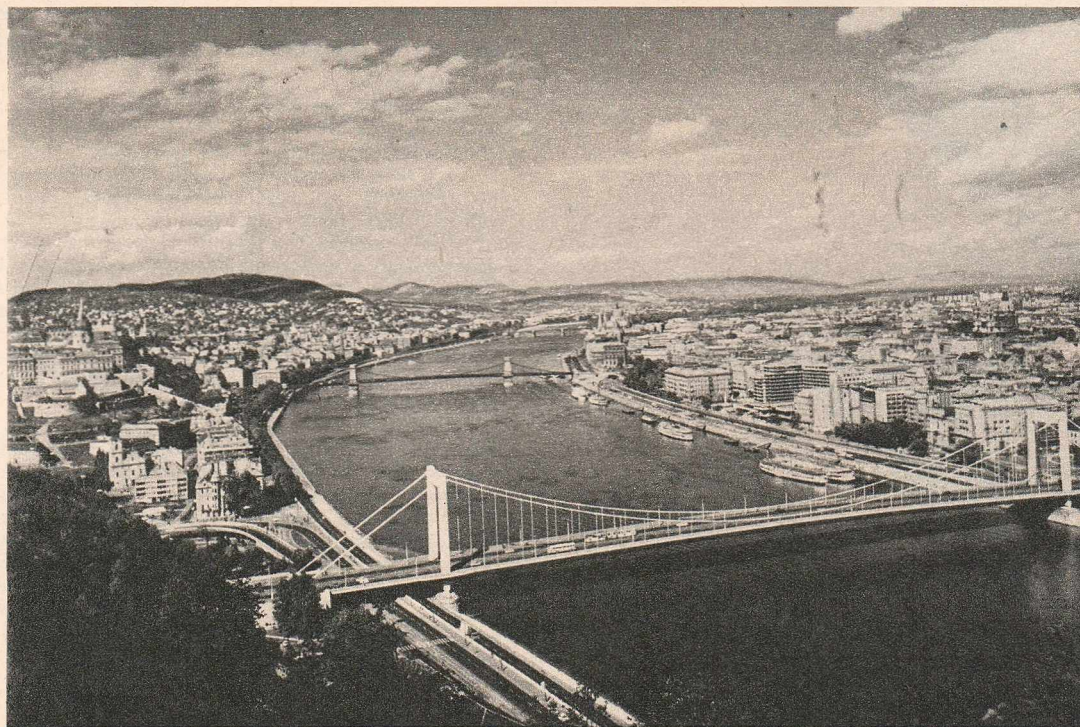
Ceea ce relevă observatorii de la fața locului este intensă muncă a grupurilor de lucru însărcinate cu pregătirea diferitelor aspecte ale ordinii de zi, muncă desfășurată pe baza regulilor de procedură adoptate la începutul lunii decembrie și în a căror formulare este des amintit aportul delegației române. Caracterul predominant concret al acestei a treia etape iese în evidență din însuși progresul înregistrat în armonizarea punctelor de vedere. Să nu uităm nici o clipă că procesul edificării securității europene, al dezvoltării largi, neîngrădite a cooperării între statele continentului, al promovării coexistenței pașnice, este un proces îndelungat și mai cu seamă complex și delicat, complicat și nuanțat. Acest proces se desfășoară nu numai sub acțiunea imenselor forțe ale progresului și cu concursul favorizant al cercurilor realiste care acționează pe linia destinderii ci și în prezența factorilor care încearcă să-l frîneze, să rețină relațiile intereuropene sub imperiul vechilor practici internaționale.

Ceea ce am vrea să subliniem aici este concluzia comună degajată de organisme de lucru ale reuniunii multilaterale privind unitatea dintre principii — măsuri — acțiuni, unitate fără de care viitoarea conferință nu va putea elabora acel sistem eficient care să garanteze securitatea și să stimuleze cooperarea în Europa. În acest sens reține atenția un document de lucru prezentat recent de delegația română care insistă asupra necesității ca rezultatul lucrărilor Comisiei în problemele securității a viitoarei conferințe să fie la înălțimea obiectivului final de construire a unor relații de tip nou între statele continentului pe baza unui sistem de angajamente și măsuri concrete care să excludă din raporturile interstatale, pentru totdeauna, folosirea forței și amenințarea cu forța. În cadrul acelei unități dintre principii — măsuri — acțiuni, în atenția diplomaților de la consultările multilaterale s-a aflat și importanta idee a necesității sporului de încredere politică între state, încredere în a cărei substanță intră factori de prim ordin ca dezangajarea militară și dezarmarea.

Pe tot parcursul celor trei etape de pînă acum ale reuniunii pregătitoare, prezența diplomației României socialiste s-a remarcat atît prin documentele prezentate, cît și printr-o activă conlucrare. Această activitate susținută decurge din indicația conducerii noastre de stat și de partid care consideră problema securității europene o chestiune centrală, de prim plan, a politicii internaționale a Republicii Socialiste România. Cităm cuvintele secretarului general al partidului la recenta plenară a Comitetului Central: «România și-a adus contribuția la aceste dezbateri și este hotărîtă să participe, în continuare, în mod activ, atît la pregătirea cît și la organizarea conferinței, astfel ca aceasta să corespundă pe deplin așteptărilor poporului nostru și tuturor popoarelor din Europa».

Într-un secol prin excelență al experimentului științific, consultările multilaterale de la Helsinki se revendică a fi un laborator politico-diplomatic de o factură încă necunoscută în anele relațiilor internaționale, în care 32 de state europene împreună cu S.U.A. și Canada cercetează laolaltă în egalitate căile pentru o fundamentare de durată și de perspectivă a raporturilor intereuropene. Și atunci cînd — potrivit tuturor estimărilor, în vara acestui an — se va întruni cea dintîi conferință pentru securitate și cooperare în Europa, activitatea laboratorului de la Dipoli va fi trecut în categoria experiențelor pozitive din istoria relațiilor internaționale contemporane.

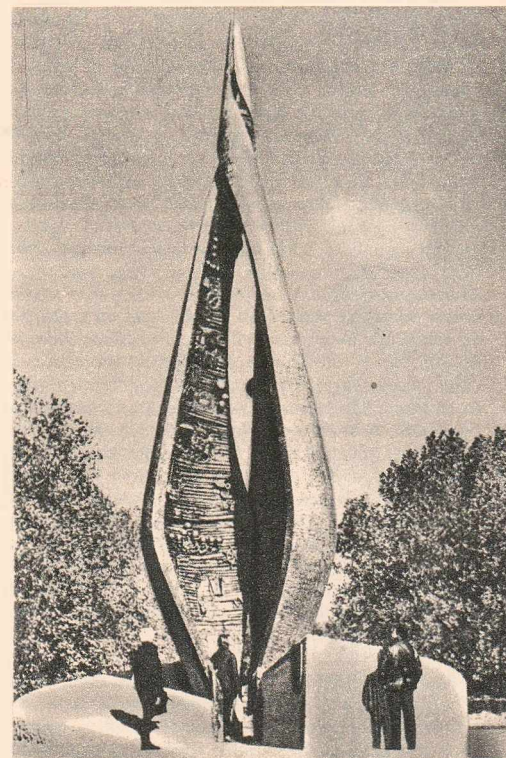
Cristian POPIȘTEANU

a doua tinerețe a unui centenar

Dincolo de perdeaua de pomi ce din stradă pare că-ți ascunde un parc, în preajma unuia din cartierele noi ale capitalei ungare, la o distanță de un sfert de oră de mers cu mașina din centrul orașului, dai peste vestigiile cetății romane Aquincum. Ele au rămas, peste vreme, mărturie în piatră a existenței încă în urmă cu aproximativ două milenii, aci, pe malurile Ister-ului (cum denumeau romanii bătrînul Danubiu) a unei așezări în pas cu civilizația acelor timpuri. Și totuși în ciuda trecutului său bimilenar, iată că Budapesta își sărbătorește — prin manifestări care au început în septembrie trecut și vor lua sfîrșit în luna noiembrie a acestui an — centenarul. Mai precis, un veac de cînd a devenit fapt unirea Budei, Pestei și Obudei. Constatînd o aspirație înscrisă printre principalele obiective ale revoluționarilor unguri de la 1848, evenimentul avea să constituie un moment de puternic impuls în dezvoltarea Budapestei și în transformarea sa într-un mare oraș modern. Un fapt, evident nu fără legătură: dacă în 1870 Buda, Pesta și Obuda totalizau aproximativ 280 000 locuitori, patru decenii mai tîrziu, în 1910, Budapesta număra un milion de suflete. Iar astăzi — de două ori pe atît. Acest astăzi este urmarea firească a celei de-a doua nașteri a Budapestei, a celei de-a doua nașteri a Ungariei însăși. Eliberarea Budapestei (13 februarie 1945) a precedat cu puțin eliberarea întregii țări, care a luat sfîrșit în acei început de aprilie al anului victoriei asupra fascismului hitlerist, și pentru care și-au jertfit viața — în luptele de la Tisa și pînă-n centrul capitalei — și 11 000 militari români. Istoria nouă a țării și-a pus din plin amprenta și asupra celui mai important centru politic, economic, cultural al său. Ce reprezintă astăzi cei 525 kilometri pătrați, situați în inima Europei, cam la jumătatea distanței dintre Ecuator și Polul Nord? Cartierele coborînd de pe colinele Budei, cu străduțele lor înguste ce te fac parcă să retrăiești atmosfera din urmă cu un veac a acestui vechi centru rezidențial; Pesta, mai nouă, mai modernă, mai febrilă; Obuda, care din cea mai veche parte a orașului e pe cale de a deveni cea mai nouă — aci concentrîndu-se o bună parte din cele 91 000 apartamente prevăzute a se construi în capitală în actualul cincinal; orașul cu cel mai vechi metrou din Europa, mijloc de comunicație în continuă dezvoltare (de curînd a fost dat în folosință și ultimul

Monumentul ridicat în cinstea aniversării centenarului Budapestei, pe insula Margareta.

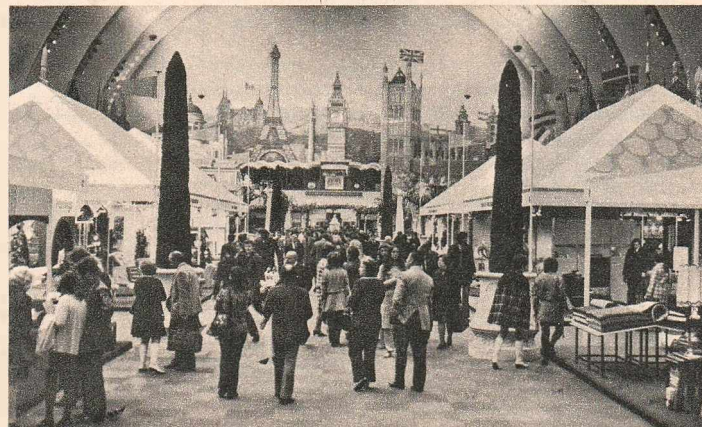
tronson al liniei Est-Vest de 9,8 kilometri și se accelerează lucrările la linia Nord-Sud, pentru a se degaja circulația pe cei 3 500 kilometri de străzi și bulevarde); Dunărea și frumoasele poduri ce se arcuiesc deasupra ei; Csepel, Ganz, Lang, Ikarus și alte mai mari și mai mici întreprinderi — în total vreo 1 500 — în care lucrează 35 la sută din populația orașului. Într-un cuvînt, un oraș care, în al 28-lea an al celei de-a doua tinereți, singele vieții noi pulsează din plin.

I. C.

LONDRA:

să tot alegi, la olympia

Cele mai noi realizări în domeniul înfrumusețării și ușurării vieții în casele noastre și-au dat întâlnire la cea de-a 50-a ediție, jubiliară, a Tîrgului internațional «Căminul ideal» — deschis în sala londoneză «Olympia». Prezente între sutele de firme din numeroase țări ce expun aci, o serie de întreprinderi românești au participat cu o expoziție proprie de produse a căror varietate și calitate au stîrnit interesul vizitatorilor.

Din numărul viitor, în paginile noastre externe, o nouă rubrică: «Scri-sori cu adresă» de I. Cârje

ghetele
mele

...Dar mai presus decât haina cea grosă, grosolană și sfințită, mi-am iubit în acele zile cu imens volum de zăpadă — ghetele, ghetele noi, abia cumpărate de la «Adam», ghetele cu talpă solidă și antiderapantă, ghetele cu șireturi, nu cu abțibilduri moderne, ghetele clasice, negre, frumoase, abia începute, ca două inocente ale lumii viscolite și vițoroase.

Am trăit o sinceră aventură spirituală cu ele. Le cumpărasem într-o zi de primăvară a lui februarie, vrăjtit, văzându-le că-mi vin bine și sînt lucioase, ochioase și conformiste, în sensul curat și nobil al cuvintului. Adică erau realizate conform idealului meu despre gheață. Din copilărie tinjeam după o gheață cu talpă grosă, o gheață de iarnă în care să nu intre apa și ciorapul să nu știe ce-i aia umezeală. Acest ideal mi-a fost alterat treptat de bunica mea, care mi-a explicat și m-a influențat nociv că bărbatul adevărat nu poartă ghete și cizme, ci șoșoni și galoși. Nu pot ascunde această înfrîngere nefastă asupra idealului meu, ceea ce m-a și adus la multe concesii și compromisuri cu diverse perechi, dacă nu de șoșoni, atunci de galoși. Ajunsesem chiar să am un sentiment de satisfacție — eu, care nu trăiesc pe picior mare — la intrarea în multe case frumoase și civilizate, în clipa aceea foarte aristocratică a lepădării galoșilor în vestibul. Rămăneam în pantofi și, în lașitatea mea păcătoasă, îi mulțumeam în gînd bunicii mele pentru că m-a învățat cum să fiu în rînd cu lumea civilizată. Prima mea reacție era aceea de a privi rapid dacă toți cei din jurul meu poartă pantofi. Dacă apărea vreo pereche de botine, fie din cele mai fine, mă încrunтам. Duceam concesia și înstrăinarea de idealul meu pînă la a-mi ridica ușor pantalonul, cum stăteam așa, picior peste picior, ca toți să vadă că port pantofi curați, deci galoși... În această atmosferă sufletească am trăit multe ierni.

Pînă cînd, deodată, să fie trei ani de atunci, m-a pocnit o nevroză printre semnele căreia, unul din primele, a fost acesta: vreau iarna ghete solide, clasice, ca în copilărie. Cu șireturi. Cu șireturi, nu cu fermoar. Cu șireturi care se incurcă și trebuie să te apleci să le legi și să le dezlegi. Ghete cu care să treci prin zăpadă, din greu, dar mîndru și liber de orice angoasă igrasioasă. Ghete care să-mi permită să citesc ziarul pe stradă, în plină lapoviță, fără să-mi pese pe ce și unde calc. Ghete care să mă pună în contact cu pămîntul și universul și să mă facă totodată imponderabil față de ele. Ghete cu un anume scîrț, chiar. Un scîrț al lor, care să se confunde — ca în vrednicile halucinații — cu scîrțul zăpezii. Tinjeam la toate acestea, cu atît mai mult cu cît nu găseam asemenea ghete printre știrile blocului meu de gheață, iar ceea ce purtam în picioare erau două nostime cizmulișo-ghetuțe, cu totul banale, cu elastic pe margine, cunoscută în toată țara, de toți bărbatii, realizare venită dintr-o idee de ajuns de superficială asupra iernii și încălțărilor ei.

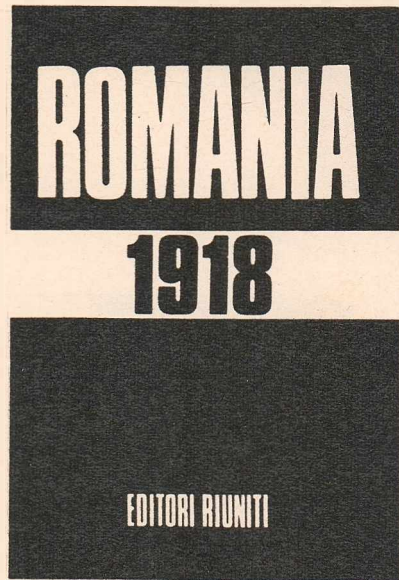
...Le-am cumpărat vrăjtit, la «Adam», mai ales că erau și îmblănite cu o materie albă, pufoasă, care iradia în ansamblul negru al pielii ca un simbol rațional, în adînc. Le-am cumpărat pe o vreme însorită, pentru iarna viitoare, nimeni din jurul meu nu mai cumpăra ghete grele și bune de străbătut nămeții. Eu însumi nu speram să mă bucur atît de repede și atît de copilărește de ele. Era o bucurie planificată pentru altă dată. Îmi afundam piciorul, adînc, în zăpadă, călcăm prin lapoviță mîndru și neînfricat, convins că nu mi se va uda ciorapul. Mă simțeam ocrotit și mă doream, la rîndul meu, ocrotitor, generos, bun cu oamenii. Numai în basme oamenii mai sînt transfigurați în halul acesta de către obiectele lor. Ghetele antiderapante, cu talpă dublă, mi-au dat zilele fericite ale străbaterii lumii cu ciorapul uscat și curat.

Radu COSAȘU

prezentarea trecutului românesc —
un titlu de mîndrie pentru «editori riuniti»

După cît se pare, «Editori Riuniti», cunoscuta casă editorială din capitala italiană, și-a făcut un titlu de mîndrie din a aduce în fața cititorilor și specialiștilor lucrări zugrăvind cele mai importante momente din zbuciumata și multiseculară noastră existență pe aceste meleaguri. Cu puțin timp în urmă, am prezentat cititorilor «Flacării» volumul «România 1945-1947, anii revoluției democrat-populare», apărut în aceeași editură. Iată că recent a văzut tot aici lumina tiparului un alt titlu: «România 1918 — Unirea Transilvaniei cu România». Lucrarea este elaborată de un colectiv al Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R., sub redacția lui Ion Popescu-Puțuri și Augustin Deac. Cele peste 675 pagini ale volumului — cuprinzînd și 160 de reproduceri după documente ale vremii — au darul de a-l convinge pe cititor că unirea realizată la 1 decembrie 1918 a fost un act legitim, care reprezintă împlinirea năzuințelor de unitate națională ce au animat secole de-a rîndul lupta plină de jertfe a poporului român.

Cele două lucrări la care ne-am referit mai sus nu vor rămîne însă izolate. În prestigioasa editură italiană vor mai vedea lumina tiparului și următoarele volume: «România — marea răscoală a țărănilor din 1907», «România — luptele revoluționare ale muncitorilor feroviari și petroliști», «România în războiul antihitlerist», «Rezistența antifascistă în România», «Națiunea română și contemporaneitatea». Toate acestea precum și altele care vor fi publicate în Italia, vor contribui la mai buna cunoaștere de către cititorul italian a trecutului de luptă al poporului nostru, a faptului că aspirațiile de libertate și dreptate socială ale poporului român sînt tot atît de vechi ca și existența noastră de veacuri pe aceste pămînturi.

o nouă «vară fierbinte»?!

Mii de oameni s-au adunat pe treptele Capitolului din Washington. Mulți dintre ei au venit cu autobuzele din diferite regiuni ale țării și, îndeosebi, din statele din est. Motivul? Reiese din însăși felul în care a fost înfățișat în presa americană: «marșul împotriva sărăciei». Prezentarea noului program social al administrației a stîrnit decepție și nemulțumire în rîndul unor largi categorii de cetățeni ai S.U.A. — ceea ce face pe unii comentatori să prevadă o nouă «vară fierbinte».

oameni
despre care
se vorbește

HERBERT WEHNER, unul dintre cei doi vicepreședinți ai Partidului Social-Democrat din R.F. Germania (celălalt fiind Helmut Schmidt, ministrul de finanțe). Anunțarea intenției sale de a renunța la această funcție începînd de la 10 aprilie a.c., a suscitată în ciuda invocării de «motive personale» o vie reacție pe scena politică vest-germană. Wehner și-a exprimat însă dorința de a rămîne purtătorul de cuvînt al P.S.D. în Bundestag și de a candida, la viitorul Congres al partidului, de la Hanovra, pentru un loc în Comitetul executiv național și în prezidiul P.S.D.

ALFRED HITCHCOCK, binecunoscut regizor american de filme de «suspense». Un tribunal francez l-a condamnat în aceste zile să plătească scriitorului francez Charles de Peyret-Chappuis, 150 000 franci drept daune pentru titlul pus ultimului său film — «Frenzy» — și care aparține unei piese scrise de Peyret-Chappuis în 1938 («Frénésie»). Totodată, tribunalul a dispus ca filmul să poarte o mențiune care să precizeze că nu are nici o legătură cu piesa scriitorului francez.

STANISLAW TREPCZYNSKI, ministrul adjunct de externe al R.P. Polone, președintele celei de-a 27-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Într-un interviu acordat ziarului parizian «Le Figaro», diplomatul polonez a declarat: «Sîntem conșii că în Europa este posibilă dezvoltarea de relații diversificate și armonioase între țările din est și din vest. Faptul că structurile economice actuale ale țărilor din est și vestul Europei creează mari posibilități potențiale de dezvoltare a relațiilor reciproce».

MOHAMMED REZA PAHLAVI ARYAMEHR, Șahînsahul Iranului. Referindu-se la hotărîrea recentă privind preluarea controlului complet al tuturor instalațiilor petroliere — ceea ce implică o schimbare radicală a rolului Consorțiului internațional în Iran — șeful statului iranian a subliniat într-un mesaj radiotelevizat că țara sa «a dobîndit suveranitatea absolută asupra industriei sale petroliere», iar autoritățile de la Teheran «au obținut proprietatea și conducerea completă și reală asupra bogățiilor naționale de țitei».

DAVID BRUCE, fost ambasador al S.U.A. în Anglia, R.F. Germania, Franța, conducător al delegației americane la convorbirile de la Paris cu reprezentanții R.D. Vietnam în 1971 și începutul anului 1972. După anunțarea hotărîrii americano-chineze privind crearea unui Birou de legătură al S.U.A. la Pekin și al unui al R.P. Chineze la Washington, președintele Nixon l-a numit în fruntea celor 20 de componenți ai reprezentanței americane în capitala R.P. Chineze. David Bruce își va lua în primire postul în jurul datei de 1 mai.

LUIS ECHEVERRIA, președintele Mexicului. Prezentînd, în fața parlamentului, obiectivele turneului pe care urmează să-l întreprindă, începînd de la sfîrșitul lunii martie, în Canada, Marea Britanie, Belgia, Franța, U.R.S.S. și R.P. Chineză, conducătorul statului mexican a menționat că țara sa «dorește relații cu toate țările lumii, pentru a lua, împreună cu ele, o serie de măsuri concrete de cooperare care să permită dezvoltarea și diversificarea economiei mexicane».

După cite sintem informați, sint foarte avansate tratativele pentru transformarea celebrului trio Anda Călu-găreanu — Florian Pittiș — Dan Tufaru într-un cvartet, prin includerea **Ginei Lollobrigida**. Deși ideea aparține teleproducătorului A. (de la Averty) Bocăneț, se pare că succesul tratativelor se datorează, în primul rând, lui Florian Pittiș, al cărui farmec personal — după cum declară supervedeta italiană — nu este întrecut decit de statura sa.

Doamna și Domnul Bărdot
Paris

Doamna și Domnul Rădulescu
București

au deosebita plăcere să vă invite la cununia copiilor lor

Brigitte

și

Perche (Bibanul)

Solemnitatea va avea loc în două reprize: la Catedrala Notre-Dame din Paris — unde se vor primi și felicitările — și la biserica Sfânta Paraschiva din Craiova — unde se vor primi și cadourile.

Filmări combinate: T. PROSAN. Texte: E. DASCĂLU

cronica satirică

fără ocupație

Am ascultat un comentariu radiofonic în legătură cu introducerea noului cod al muncii, într-o frizerie care se afla foarte aproape de salonul de coafură rezervat doamnelor. Erau acolo, victime ale progresului tehnic de înfrumusețare, și citeva fete ale căror riduri timpurii nu veneau, pun mîna în foc, din oboseala muncii. Experiința mea de romancier nu m-a înșelat niciodată în această privință. Îmi dau ușor seama dacă o ființă omenească muncește sau nu. În privința bărbaților mă mai înșel, dar cu femeile, niciodată.

Ascultau comentariul radiofonic și cele două fețe brăzdate de riduri. Cînd au auzit că de la 16 ani munca devine și o obligație civică nu numai morală, o spaimă atroce s-a așternut pe fața lor de multă vreme acoperită numai de farduri și glume stupide.

— Auzi, tu?

Și o înghiontește energic de parcă i s-ar fi arătat imaginea morții.

— Ce să aud?

— Păi unde ți-a fost capul?

— Mă gîndeam la Nelu.

— Nelu? N-auri că acum e obligatoriu să ne încadrăm? Situația e tîmpită de tot și tu te gîndești la Nelu. De Nelu îți arde ție?

— Îl iubesc pe Nelu...

Cealaltă e și ea pînă la urmă îngrozită. Chipul lui Nelu dispăre. S-a trezit brusc la realitate.

— Da tu, e adevărat? Eu am crezut că e o glumă... N-am crezut că e posibil.

Ele, în mărețea lor inconștiență, vorbeau de această lege ca de un bărbat nestatornic.

— Poate se răzgîndește, tu.

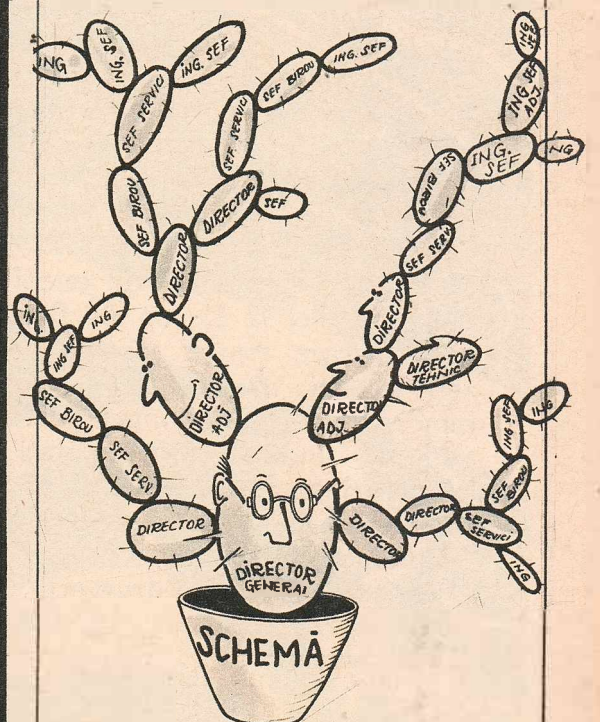
Fetele nu păreau să aibă mai mult de 17-18 ani și, cu excepția ridurilor de care nici natura, nici societatea n-aveau nici o vină, erau sănătoase tun. Spaima lor, aproape animalică în fața muncii, m-a îngrozit.

— Cum tu, adică și noi două să ne încadrăm?

Am văzut, n-am de ce să mă plîng, multe peisaje umane deplorabile în viața mea, dar peisajul oferit de cele două dolofane îngrozite animalic de perspectiva muncii mi s-a părut cel mai îngrozitor.

Teodor MAZILU

umor

Cactus cu pui.

Sorin POSTOLACHE

Pe toate traseele turistice care împinzesc țara, în locurile cele mai pitorești, cooperația de consum a construit numeroase hanuri, moteluri, cabane, locuri ospitaliere pentru un popas reconfortant.

COOP

Pentru amatorii de liniște și aer curat, pentru iubitorii de excursii, facem câteva recomandări:

Pe șoseaua națională București-Pitești-Brasov, patru unități turistice ale cooperației de consum vă oferă, în orice anotimp, condiții ideale pentru a petrece, într-o atmosferă intimă, familiară, câteva zile de adevărată recreare.

În județul Argeș: Hanul VALEA URSULUI la 8 km de Pitești; Hanul RUCĂR, din localitatea cu același nume, de la poalele Munților Făgăraș; Cabana BRUSTURET, în apropiere de Cheile Dâmbovicioarei.

În județul Brașov: Hanul BRAN, nu departe de cunoscutul castel cu același nume, la 25 km de Brașov.

La oricare dintre aceste unități veți poposi, vă stau la dispoziție camere confortabile cu încălzire, restaurante unde veți fi ospătați cu mâncăruri gustoase, bine pregătite, completate cu băuturi selecționate din podgorii renumite.

Cei care preferă drumeția pot face excursii deosebit de plăcute în împrejurimi.

(RECOOP)

